

Krāpšanas apkarošana ANM jomā

Darbs vēl turpinās

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

Punkts

01–15 | Galvenie vēstījumi **01**

01–05 | Kāpēc šī joma ir svarīga

06–15 | Ko mēs konstatējam un ko iesakām

16–88 | Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem **02**

16–35 | Komisija īstenoja pasākumus, lai uzlabotu ANM krāpšanas apkarošanas satvaru, bet daži apstākļi zināmā mērā ierobežo Komisijas pārbaužu darbu

17–19 | Detalizētu ANM krāpšanas apkarošanas prasību trūkums ierobežoja Komisijas sākotnējo novērtējumu par dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu koncepciju

20–21 | Finansēšanas nolīgumi daļēji kompensēja obligāto prasību trūkumu ANM regulā, bet katras struktūras atbildības joma nebija pilnībā skaidra

22–35 | Komisijas revīzijas palīdz novērst un atklāt krāpšanu, bet dažus svarīgus krāpšanas apkarošanas sistēmu elementus aptver nepilnīgi

36–64 | Dalībvalstis ieviesa krāpšanas novēršanas pasākumus, bet joprojām pastāv nepilnības saistībā ar krāpšanas atklāšanu

37–44 | Koordinējošām struktūrām ir svarīga nozīme krāpšanas apkarošanas satvara izveidē, bet tām ne vienmēr ir aktīva loma

45–54 | Īstenošanas struktūras ievieš krāpšanas novēršanas pasākumus, un divās izlasē iekļautajās dalībvalstīs tās veic visaptverošas krāpšanas atklāšanas pārbaudes

55–57 | Kopumā revīzijas struktūras veic pienācīgas īstenošanas struktūru sistēmu revīzijas

58–60 | Dalībvalstis izveidoja anonīmus trauksmes celšanas kanālus krāpšanas gadījumiem

61–64 | Daudzas dalībvalstis krāpšanas atklāšanai neizmanto datizrares rīku pilnu potenciālu

- 65–88 | Nepilnīgi dati par krāpšanu ANM jomā un nepilnības līdzekļu atgūšanas noteikumos var vājināt ES finanšu interešu aizsardzību**
- 68–81 | Dalībvalstis pārvaldības deklarācijās neziņo par visiem iespējamiem krāpšanas gadījumiem, kas varētu skart ES finanšu intereses
- 82–88 | Dalībvalstīm nav pienākuma atgūtās summas ieskaitīt atpakaļ ES budžetā, un lielāko daļu līdzekļu atgūs pēc ANM īstenošanas perioda

Pielikumi

I pielikums. Par revīziju

II pielikums. Rīka *Arachne* izmantošana ANM

Saīsinājumi

Glosārijs

Komisijas atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa

01

Galvenie vēstījumi

Kāpēc šī joma ir svarīga

- 01** 650 miljardu EUR vērtais ES Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) tika izveidots 2021. gada februārī kā vienreizējs pagaidu instruments, lai palīdzētu ES valstīm atgūties no Covid-19 pandēmijas un veidot noturīgu ekonomiku. ANM finansē reformas un investīcijas, izmantojot “ar izmaksām nesaistītu finansējumu”, kas nozīmē, ka maksājumi ir atkarīgi no dalībvalstu sasniegtajiem attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem. Komisija īsteno ANM tiešā pārvaldībā, un dalībvalstis ir līdzekļu saņēmējas (dotāciju gadījumā) un aizņēmējas (aizdevumu gadījumā).
- 02** Krāpšana ir jebkura tīša darbība vai bezdarbība, kas paredzēta citu maldināšanai, kā rezultātā cietušajam rodas zaudējumi un pārkāpuma izdarītājs gūst labumu. Krāpšana kaitē ES finanšu interesēm un neļauj Savienībai sasniegt tās politikas mērķus. Šajā ziņojumā termins “krāpšana” ietver gan aizdomas par krāpšanu, gan apstiprinātus krāpšanas gadījumus. Gan Komisijai, gan dalībvalstīm ir jānodrošina ES finanšu interešu aizsardzība pret krāpšanu, taču galīgo atbildību uzņemas Komisija. Tāpēc Komisijai ir jāiegūst pietiekama pārlicība, ka dalībvalstu sistēmas efektīvi novērš, atklāj un labo krāpšanu.

03 Šajā revīzijā mēs novērtējām, cik efektīvas ir Komisijas un četru dalībvalstu (Dānija, Spānija, Itālija un Rumānija) izveidotās ANM sistēmas, ar kurām ES finanšu intereses aizsargā pret krāpšanu. Mēs pārbaudījām, vai

- Komisija ir palīdzējusi uzlabot ANM krāpšanas apkarošanas satvaru, nosakot galvenās prasības un revidējot dalībvalstu sistēmas;
- dalībvalstis ir ieviesušas labus krāpšanas novēršanas un atklāšanas pasākumus;
- procedūras, saskaņā ar kurām ziņo par krāpšanu un veic labojumus, ir pietiekamas, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

04 Mūsu revīzijas darbs ietvēra sanāksmes, dokumentāras pārbaudes, apmeklējumus uz vietas un ANM iestāžu aptauju par darbībām, ko tās īsteno ar mērķi aizsargāt ANM no krāpšanas. Papildu informācija un sīkāks revīzijas tvēruma un pieejas izklāsts ir sniegts *[I pielikumā](#)*.

05 Ar šo ziņojumu mēs vēlamies palīdzēt stiprināt ANM sistēmas, kas gan Komisijas, gan dalībvalstu līmenī vērstas uz ES finanšu interešu aizsardzību pret krāpšanu. Tā kā lielākās investīcijas ir plānotas ANM darbības nogalē, krāpšanas gadījumi, visticamāk, atklāsies vēlāk. Mūsu konstatējumi un ieteikumi ne tikai ir nozīmīgi jebkuriem turpmākiem instrumentiem ar līdzīgiem finansēšanas modeļiem kā ANM, bet tie arī attiecas uz pašreizējo ANM pēc tā oficiālās slēgšanas 2026. gada beigās. Lai gan mūsu ieteikumi ir adresēti Komisijai, tie var būt arī netieši piemērojami dalībvalstīm.

Ko mēs konstatējam un ko iesakām

- 06** Kopumā esam secinājuši, ka Komisijas un dalībvalstu izveidotās ANM sistēmas ES finanšu interešu aizsargāšanai nav pilnībā efektīvas. Lai gan Komisija ir veikusi pasākumus, ar kuriem ir uzlabots ANM krāpšanas apkarošanas satvars, tajā ir nepilnības krāpšanas atklāšanā, ziņošanā par krāpšanu un tās labošanā. Kaut arī ANM struktūras dalībvalstīs ir īstenojušas krāpšanas apkarošanas pasākumus, tie bieži ir ieviesti ar kavēšanos, un ne vienmēr tiek izmantoti tādi krāpšanas atklāšanas pasākumi kā datu analīze un trauksmes celšana. Nepilnīgi un nekonsekventi dati par krāpšanu ANM jomā, standartizētu kritēriju trūkums ziņošanai par krāpšanas gadījumiem un problēmas ar līdzekļu atgūšanas noteikumiem var kavēt Komisijas spēju savlaicīgi un efektīvi piemērot korektīvus pasākumus. Iespējams, ka lielākā daļa krāpšanas gadījumu tiks apstiprināti tikai ar tiesas lēmumu pēc ANM darbības beigām, kad dalībvalstis vairs neizmantos pārvaldības deklarācijas, lai ziņotu par krāpšanas gadījumiem un lai sniegtu informāciju par līdzekļu atgūšanu, un kad vairs nebūs iespējams veikt korekcijas pasākumu atcelšanai. Tātad pastāv risks, ka Komisijas rīcībā nebūs informācijas, uz kuras pamata sekot lietu virzībai un galu galā atgūt līdzekļus, ja tos pietiekamā apmērā nebūs atguvušas dalībvalstis.

Komisija īstenoja pasākumus, lai uzlabotu ANM krāpšanas apkarošanas satvaru, bet daži apstākļi zināmā mērā ierobežo Komisijas pārbaužu darbu

- 07** ANM krāpšanas apkarošanas satvars, kas noteikts [ANM regulā](#), paredz augsta līmeņa prasības dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmām, taču šīs prasības nav pietiekami detalizētas. Tas ietekmēja Komisijas sākotnējo novērtējumu par dalībvalstu sistēmu koncepciju, un dažos gadījumos Komisijas rīcībā nebija pietiekamas informācijas secinājumu izdarīšanai. Prasības ANM finansēšanas nolīgumos starp Komisiju un dalībvalstīm ir konkrētākas nekā tās, kas noteiktas [ANM regulā](#), taču joprojām trūkst konkrētības attiecībā uz to krāpšanas apkarošanas kontroles pasākumu tvērumu un laika grafiku, kuri jāveic ANM struktūrām ([17.–21. punkts](#)).

- 08** Komisijas veiktās dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu revīzijas var palīdzēt šo sistēmu uzlabošanā. Mēs konstatējam dažas nepilnības šajās revīzijās, piemēram, nav pietiekami aptvertas revīzijas struktūras, kā arī nav skaidri koordinējošās struktūras pienākumi krāpšanas apkarošanā. Turpretim īstenošanas struktūrās veiktās revīzijas bija visaptverošas, un tajās trūka tikai dažu elementu. Dažās dalībvalstīs Komisijas revīzijas tika pabeigtas tikai pēc pirmā maksājuma pieprasījuma, kā rezultātā maksājumi tika veikti, lai gan nebija pietiekamu pierādījumu par dalībvalstu krāpšanas apkarošanas kontroles sistēmu efektivitāti. Vienlaikus Komisijas veiktās revīzijas ir veicinājušas uzlabojumus krāpšanas apkarošanas sistēmās visās četrās apmeklētajās dalībvalstīs. Itālija izstrādāja krāpšanas riska novērtēšanas rīku, Spānija pilnveidoja krāpšanas riska novērtēšanas un trauksmes celšanas procedūras, Rumānija atjaunināja dažādus krāpšanas apkarošanas pasākumus un Dānija īstenoja jaunas pamatnostādnes. Tomēr Dānijā Komisijas izvirzītais kontroles atskaites punkts bija vāji izstrādāts; tas neietvēra visus Komisijas revīzijas konstatējumus, kas saistīti ar atbilstību ES finanšu interešu aizsardzībai, kā noteikts ANM regulā (22.–35. punkts).
- 09** Komisija 2025. gada jūlijā publicēja priekšlikumu 2028.–2034. gada Eiropas fondu regulai¹, kurā jau ir pieminētas dažas no Palātas konstatētajām problēmām. Mēs sniegsim atzinumu par Komisijas priekšlikumu, kura novērtējums neietilpst šā ziņojuma tvērumā.

¹ COM/2025/565, *Proposal for a Regulation establishing the European Fund for economic, social and territorial cohesion, agriculture and rural, fisheries and maritime, prosperity and security for the period 2028.–2034.*

1. ieteikums

Noteikt un pārbaudīt obligātās krāpšanas apkarošanas prasības dalībvalstīs turpmāk, kad tiek īstenotas ANM līdzīgas programmas

Iesakām Komisijai, kad tā izstrādā instrumentus, kuru pamatā ir ar izmaksām nesaistīts finansējums, tiesību akta priekšlikumā noteikt konsekventas obligātās prasības dalībvalstīm attiecībā uz krāpšanas novēršanu, atklāšanu, paziņošanu un labošanu, un pirms maksājumu veikšanas pārbaudīt, vai šīs prasības ir ieviestas.

Prasībām būtu jāietver:

- a) obligātais administratīvo un uz vietas veikto pārbaūžu apjoms, kā arī krāpšanas riska novērtējumos iekļaujamie elementi;
- b) ierosinājums paredzēt konkrētus novēršanas un atklāšanas pasākumus ar mērķi izpildīt šīs obligātās prasības;
- c) prasība atmaksāt ES budžetā ES līdzekļus, kas saistīti ar krāpšanas skartām darbībām/projektiem.

Ieviešanas mērķtermiņš: kad tiek izstrādāti instrumenti, kuru pamatā ir finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām.

2. ieteikums

Attiecībā uz ANM arī turpmāk stiprināt Komisijas veiktās dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu revīzijas

Iesakām Komisijai:

- a) vēl vairāk stiprināt revīzijas saistībā ar ES finanšu interešu aizsardzību, veicot šādus pasākumus:
 - pamatojoties uz kopējiem kritērijiem, novērtēt, vai koordinējošās struktūras pilda savus koordinēšanas un uzraudzības pamatpienākumus;
 - novērtēt, kā revīzijas struktūras aptver koordinējošo struktūru lomu, un to, kā īstenošanas struktūras izmanto krāpšanas riska novērtējumus un krāpšanas riska rādītājus;
- b) nodrošināt, ka jebkādi kontroles atskaites punkti, kas ieviesti šādu revīziju rezultātā, ir izstrādāti tā, lai dalībvalstu kontroles sistēmas atbilstu ANM regulā noteiktajām ES finanšu interešu aizsardzības prasībām.

Ieviešanas mērķtermiņš: kad tiek plānotas nākamās revīzijas saistībā ar ES finanšu interešu aizsardzību.

Dalībvalstis ieviesa krāpšanas novēršanas pasākumus, bet joprojām pastāv nepilnības saistībā ar krāpšanas atklāšanu

- 10** Koordinējošajām struktūrām būtu jāuzņemas galvenā loma efektīvu krāpšanas apkarošanas satvaru izveidē un to īstenošanas uzraudzībā. Mēs konstatējam, ka atlasītajās dalībvalstīs koordinējošo struktūru iesaiste atšķiras: Itālijā un Rumānijā tās aktīvi izstrādā šos satvarus, savukārt Spānijas koordinējošā struktūra neuzrauga īstenošanas struktūru krāpšanas apkarošanas pasākumus, un Dānijā tā nenosaka juridiski saistošas prasības (37.–44. punkts).
- 11** ANM īstenošanas struktūrām būtu jāuztur atjaunināta krāpšanas apkarošanas politika un jāizstrādā krāpšanas riska novērtējumi. Mēs konstatējam, ka visas astoņas atlasītās īstenošanas struktūras bija izveidojušas ANM krāpšanas apkarošanas politiku, lai gan Dānijā šis darbs bija veikts tikai daļēji. Tomēr pusē gadījumu process aizkavējās. Lielākā daļa dalībvalstu īstenošanas struktūru sagatavo krāpšanas riska novērtējumus, un visas izraudzītās īstenošanas struktūras, izņemot Dānijas struktūras, to darīja rūpīgi saskaņā ar Komisijas norādījumiem (45.–49. punkts).

12 Galvenie krāpšanas atklāšanas pasākumi ietver dokumentu pārbaudes un pārbaudes uz vietas, trauksmes celšanas kanālus un datu analīzes/datizraces paņēmienus brīdinājuma signālu identificēšanai. Mēs konstatējam turpmāk minēto.

- Tikai Itālijā un Rumānijā īstenošanas struktūras, veicot krāpšanas pārbaudes, aptver visas riska jomas un iekļauj krāpšanas rādītājus savās publiskā iepirkuma pārbaudēs. Spānijā īstenošanas struktūras galvenokārt paļaujas uz Valsts pārvaldes vispārējās intervences iestādes (*IGAE*) veiktajām pārbaudēm. Tomēr šī iestāde neaptver visus ANM publiskos iepirkumus, ko daļēji kompensē turpmākas pārbaudes īstenošanas struktūrās. Dānija savās pārbaudēs neiekļauj krāpšanas rādītājus ([50.–54. punkts](#)).
- ANM struktūras ir izveidojušas saprotamus trauksmes celšanas kanālus, kas ļauj veikt anonīmu ziņošanu. Tomēr līdz šim brīdim, kad līdz ANM īstenošanas perioda beigām palicis viens gads, revidētās īstenošanas struktūras šajos kanālos nebija saņēmušas nevienu ziņojumu par krāpšanu gadījumiem ANM jomā. Mūsu rīcībā nav pierādījumu, ka attiecīgās iestādes būtu analizējušas šādas situācijas iespējamus iemeslus ([58.–60. punkts](#)).
- Daudzas dalībvalstis krāpšanas atklāšanai neizmanto datizraces rīku pilnu potenciālu. Tikai 65 % struktūru, kas atbildēja uz mūsu aptaujas jautājumiem, ziņoja, ka tās izmanto dalībvalstīm pieejamo ES līmeņa datizraces rīku *Arachne*, savukārt 16 % izmanto citus valsts līmeņa rīkus, bet pārējie 19 % neizmanto nekādus datizraces rīkus krāpšanas atklāšanai. No mūsu apmeklētajām dalībvalstīm *Arachne* kā galveno instrumentu izmanto Dānija, Itālija un Rumānija, bet tikai Itālija to izmanto pilnībā. Spānijā ANM struktūras izmanto valsts līmeņa rīku, kura galvenais mērķis ir analizēt interešu konfliktu, nevis novērst krāpšanas risku ([61.–64. punkts](#)).

13 Revīzijas struktūras palīdz samazināt krāpšanas risku, novērtējot valstu krāpšanas apkarošanas sistēmas un pārbaudot konkrētus projektus, kas saistīti ar investīcijām un reformām. Trijās (Itālijā, Rumānijā un Spānijā) no četrām atlasītajām dalībvalstīm revīzijas struktūras, veicot sistēmu revīzijas, pienācīgi aptver krāpšanas apkarošanas sistēmu galvenos elementus. Tomēr Dānijā revīzijas struktūra nepietiekami stingri pārbaudīja brīdinājuma signālus un korektīvos pasākumus, ko izmanto īstenošanas struktūras ([55.–57. punkts](#)).

Nepilnīgi dati par krāpšanu ANM jomā un nepilnības līdzekļu atgūšanas noteikumos var vājināt ES finanšu interešu aizsardzību

- 14** Pilnīgi dati par krāpšanu ANM jomā ļautu Komisijai pienācīgi virzīt savas krāpšanas apkarošanas darbības un uzraudzīt attiecīgās dalībvalstu darbības. Dalībvalstu iestādes un ES iedzīvotāji var ziņot par krāpšanu ANM jomā vairākos kanālos, piemēram, pašā Komisijā, Eiropas Birojā krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Eiropas Prokuratūrā (*EPPO*). Tomēr mēs konstatējam atšķirības kritērijos, ar kuriem nosaka, vai konkrētais gadījums ir krāpšana, kas skar ES finanšu intereses, un kad un kādos gadījumos būtu par to jāziņo. Tādējādi dažādos kanālos ir pieejama atšķirīga informācija par krāpšanu ANM jomā un dažādās dalībvalstīs ir pieejama atšķirīga informācija vienā un tajā pašā kanālā. Šīs nepilnības apgrūtina Komisijas spēju izmantot šādus datus, lai pienācīgi virzītu krāpšanas apkarošanas darbības un piemērotu korektīvos pasākumus (**68.–81.** punkts).
- 15** Krāpšanas ietekmes novēršana ir nozīmīgs efektīva krāpšanas apkarošanas satvara elements. Mēs konstatējam, ka, lai atgūtu ANM līdzekļus, dalībvalstīm tiek prasīts sākt tiesvedību, savukārt citi ES fondi izmanto plašāku korektīvo darbību klāstu, piemēram, projektu atsaukšanu vai maksājumu apturēšanu. Dalībvalstīm nav jāatmaksā atgūtie līdzekļi ES budžetā, ja vien Komisija tos neuzskata par nepietiekamiem, un arī tas nesaskan ar pieeju, ko piemēro citos ES fondos. Turklāt tad, ja krāpšana notikusi saistībā ar publisko iepirkumu, dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai pierādījumi, ka tās ir atguvušas attiecīgās summas tikai no galasaņēmēja (līgumslēdzējas iestādes), bet ne no citām personām, piemēram, darbuzņēmējiem, kuri varētu būt bijuši iesaistīti krāpšanā. Tādējādi tiek potenciāli ierobežota atturošā ietekme. Lielākā daļa krāpšanas gadījumu tiks apstiprināti ar tiesas lēmumu tikai pēc ANM darbības beigām, kad Komisija vairs nesaņems sistemātisku informāciju no dalībvalstīm par atbilstošu atgūstamo summu piemērošanu. Tātad Komisija, iespējams, nespēs sekot tam, vai dalībvalstis atgūst līdzekļus pietiekamā apmērā. Šādos apstākļos, ņemot vērā arī nekonsekventu ziņošanu, pastāv risks, ka Komisija neatgūs līdzekļus gadījumos, kad to pietiekami nav izdarījušas dalībvalstis (**82.–88.** punkts).

3. ieteikums

Uzlabet dalībvalstu ziņošanu par iespējamu krāpšanu ANM jomā

- 1) Iesakām Komisijai sniegt norādījumus dalībvalstīm par krāpšanas gadījumu paziņošanu pārvaldības deklarācijās un revīziju kopsavilkumos, kas jāiesniedz līdz 2026. gada beigām, ierosinot:
 - a) ka dalībvalstīm jāziņo par visiem iespējamiem krāpšanas gadījumiem ANM jomā, kas varētu ietekmēt ES finanšu intereses, tostarp tiem, kas saistīti ar plānotiem vai īstenotiem ANM pasākumiem, kurus neiekļauj maksājuma pieprasījumā Komisijai;
 - b) krāpšanas atklāšanas cikla agrāko posmu, kad dalībvalstīm būtu jāziņo par iespējamiem krāpšanas gadījumiem un informāciju, kas būtu jāiekļauj.
- 2) Komisijai būtu jānosaka, kā dalībvalstīm jāziņo tai par iespējamiem krāpšanas gadījumiem pēc ANM īstenošanas perioda beigām, t. i., pēc 2026. gada decembra.

Ieviešanas mērķtermiņš: 1) 2026. gada 31. marts, 2) 2026. gada 31. augusts.

4. ieteikums

Palielināt korektīvo pasākumu ietekmi uz ANM

Komisijai būtu jāizdod pamatnostādnes par dalībvalstu līdzekļu atgūšanu. Šīm pamatnostādnēm būtu jāveicina šādi aspekti:

- a) dalībvalstis atgūst krāpšanas skartās summas ne tikai no ANM galasaņēmējiem, bet arī no darbuzņēmējiem/apakšuzņēmējiem, kas bijuši iesaistīti krāpnieciskās darbībās;
- b) tiek piemērota saskaņota dalībvalstu pieeja attiecībā uz to, kurā krāpšanas atklāšanas cikla brīdī tām būtu jāuzsāk atgūšanas process;
- c) tiek izmantoti alternatīvi korektīvie pasākumi, piemēram, maksājumu apturēšana galasaņēmējiem.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2026. gada 31. marts.

Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem

**Komisija īstenoja pasākumus, lai uzlabotu
ANM krāpšanas apkarošanas satvaru,
bet daži apstākļi zināmā mērā ierobežo
Komisijas pārbaužu darbu**

16 Komisijai ir galīgā atbildība par ANM īstenošanu, jo tas ir tieši pārvaldīts mehānisms. Tomēr saskaņā ar [ANM regulu](#) dalībvalstīm ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai aizsargātu ES finanšu intereses un nodrošinātu krāpšanas novēršanu, atklāšanu un labošanu². ANM regulā nav sīkāk precizēts, kādā veidā sasniegt šo mērķi, un viena no dalībvalstīm dotajām iespējām ir izmantot pašu valstu sistēmas, tostarp tās, ko izmanto citu ES fondu pārvaldībai. Tādos gadījumos dalībvalstīm tomēr nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos (NANP) ir skaidri jāapraksta, kā šīs valsts sistēmas tiks piemērotas konkrēti ANM³. Mēs novērtējam, vai Komisija nodrošina to, ka dalībvalstis izstrādā un piemēro efektīvas krāpšanas apkarošanas kontroles un revīzijas sistēmas, konkrēti, vai Komisija:

- pienācīgi novērtē dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu koncepciju;
- paredz detalizētus noteikumus ANM finansēšanas nolīgumos;
- savlaicīgi veic sistēmu efektivitātes revīzijas.

² [ANM regula](#), 22. pants.

³ [SWD\(2021\)12](#), *Commission's guidance to member states – recovery and resilience plans*.

Detalizētu ANM krāpšanas apkarošanas prasību trūkums ierobežoja Komisijas sākotnējo novērtējumu par dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu koncepciju

- 17** Pamatojoties uz ANM regulā noteiktajiem novērtēšanas kritērijiem, Komisija 2021. gadā izstrādāja iekšējos norādījumus, tostarp kontROLSarakstu, kas ļautu konsekvēnti novērtēt visos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos paredzētās iekšējās kontroles sistēmas. Novērtēšanas rezultātā tika dota vai nu atzīme "A" par pienācīgiem pasākumiem, vai arī atzīme "C" par nepietiekamiem pasākumiem.
- 18** Komisija novērtēja visos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos paredzētās iekšējās kontroles sistēmas kā pienācīgas⁴. Savā īpašajā ziņojumā par Komisijas veikto NANP novērtēšanu⁵ mēs secinājām, ka Komisijas novērtējums ir atbilstošs, taču dažos gadījumos tas ir saistīts ar nosacījumu, ka turpmāk vēl tiks izpildītas noteiktas prasības (kontroles atskaites punkti), un tas liecināja, ka gan Komisija, gan dalībvalstis atzina, ka novērtēšanas laikā kontroles sistēmas vēl nebija pilnībā ieviestas.
- 19** ANM krāpšanas apkarošanas satvars, kas noteikts ANM regulā, paredz augsta līmeņa prasības dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmām, piemēram, vajadzību ieviest attiecīgus pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu, taču šīs prasības nav pietiekami sīkas. Mēs konstatējām, ka tas ierobežoja arī Komisijas sākotnējo novērtējumu par dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu koncepciju. Tā, dažos gadījumos nebija pietiekami konkretizēti Komisijas kritēriji (tie nāk no tiesiskā regulējuma) attiecībā uz sistēmas koncepcijas testēšanu pirms NANP apstiprināšanas. Cita starpā šajos kritērijos nebija precizēts tvērums un laika grafiks pārbaudēm, kuras īstenošanas struktūrām jāveic nopietnu pārkāpumu atklāšanai. Attiecībā uz Itāliju, Rumāniju un Spāniju Komisija norādīja, ka reizēm nav iesniegta informācija vai tā nav pietiekami detalizēta, lai izdarītu secinājumus. Dānijas novērtējumā bija minēts, ka ir plānots pārbaudīt dubultu finansēšanu un paļaušanos uz pašdeklarācijām, bet nebija precizēts, kura struktūra veiks pārbaudes tādās jomās kā publiskais iepirkums, līgumu piešķiršana un rezultātu fiziska esība.

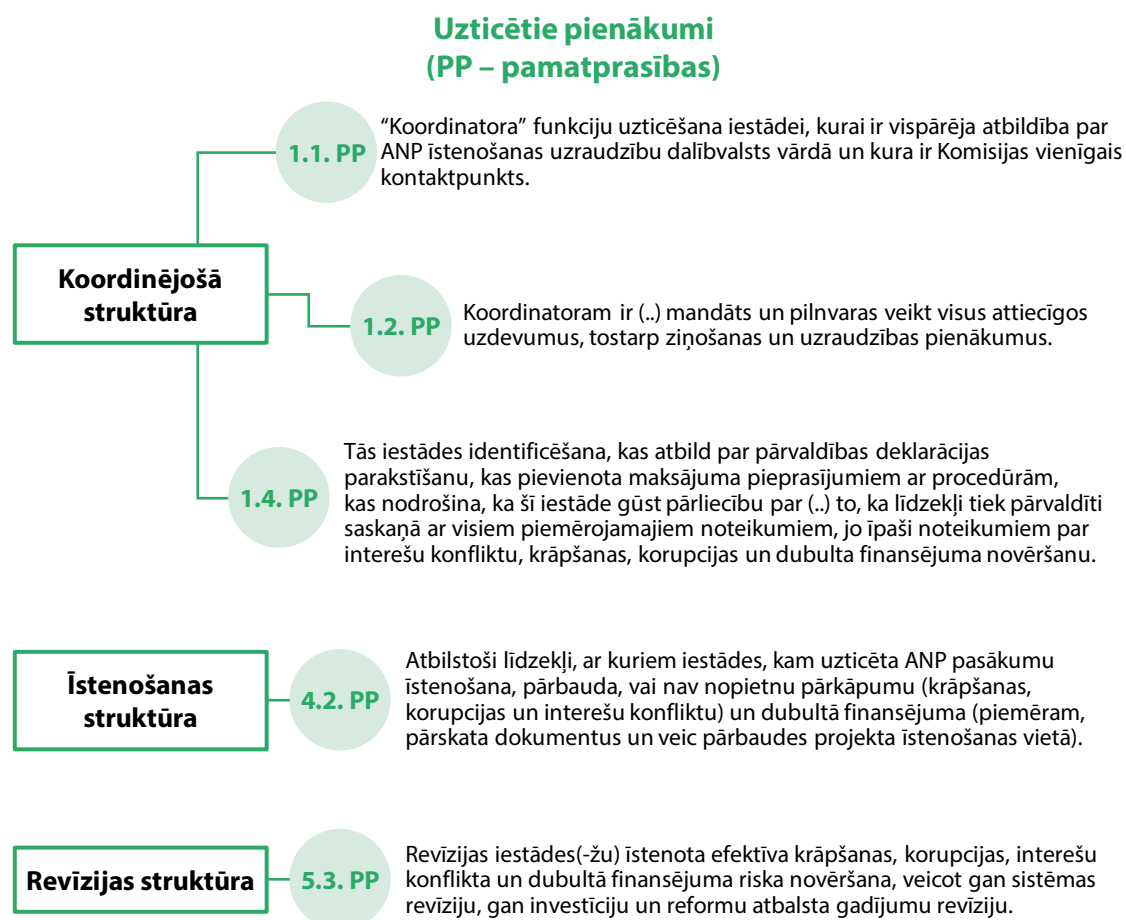
⁴ Īpašais ziņojums 09/2025 "Sistēmas, ar kurām nodrošina ANM izdevumu atbilstību publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem", 27. punkts.

⁵ Īpašais ziņojums 21/2022, 106.–111. punkts.

Finansēšanas nolīgumi daļēji kompensēja obligāto prasību trūkumu ANM regulā, bet katras struktūras atbildības joma nebija pilnībā skaidra

- 20** Pēc tam, kad Padome bija apstiprinājusi NANP, Komisija parakstīja ANM finansēšanas nolīgumus ar katru dalībvalsti. Finansēšanas nolīgumos ir iekļauts atsevišķs pants par ES finanšu interešu aizsardzību un kontroles sistēmu pamatprasībām (**1. attēls**). Lai gan šīs pamatprasības pārsniedz Regulas prasības, tās joprojām nav pietiekami konkrētas attiecībā uz veidu, tvērumu un laika grafiku, kas jānosaka krāpšanas apkarošanas novēršanas un atklāšanas kontroles mehānismiem, kuri jāievieš dalībvalstīs, kā arī attiecībā uz ziņošanu par aizdomām par krāpšanu un attiecīgiem korektīviem pasākumiem.
- 21** Kaut arī finansēšanas nolīgumos bija noteikts, kuras struktūras atbild par ANM īstenošanu, nolīgumos nebija sīki aprakstīta šo struktūru atbildības joma saistībā ar krāpšanas apkarošanas pasākumiem. Līdz ar to daži no finansēšanas nolīgumos noteiktajiem krāpšanas apkarošanas pienākumiem netika uzticēti konkrētai struktūrai, un šis jautājums tika atstāts dalībvalstu ziņā (**1. attēls**). Tā rezultātā pieauga risks, ka dalībvalstis nekonsekventi piemēros krāpšanas apkarošanas pasākumus. Mēs novērojām piemērus, kad koordinējošās struktūras neveica pietiekamu pārraudzību (**37.–41. punkts**) un īstenošanas struktūras neveica pietiekamas pārbaudes (**53., 54., 63. un 64. punkts** un **II pielikums**).

1. attēls | ANM finansēšanas nolīgumos noteiktie dalībvalstu krāpšanas apkarošanas pienākumi

Krāpšanas apkarošanas pamatprasības, kas nav uzticētas konkrētai struktūrai

2.1. PP

Atbilstoši līdzekļi, kas saistīti ar krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanu, atklāšanu un izbeigšanu, kā arī dubultā finansējuma nepieļaušanu, un tiesisku darbību veikšanu, lai atgūtu piesavinātos līdzekļus.

2.2. PP

Krāpšanas riska novērtēšana un atbilstošu krāpšanas apkarošanas pasākumu noteikšana.

3.1. PP

Efektīva procedūra pārvaldības deklarācijas sagatavošanai, revīziju kopsavilkuma dokumenta izstrādei un pamatā esošās informācijas glabāšanai revīzijas izsekojamības vajadzībām.

3.2. PP

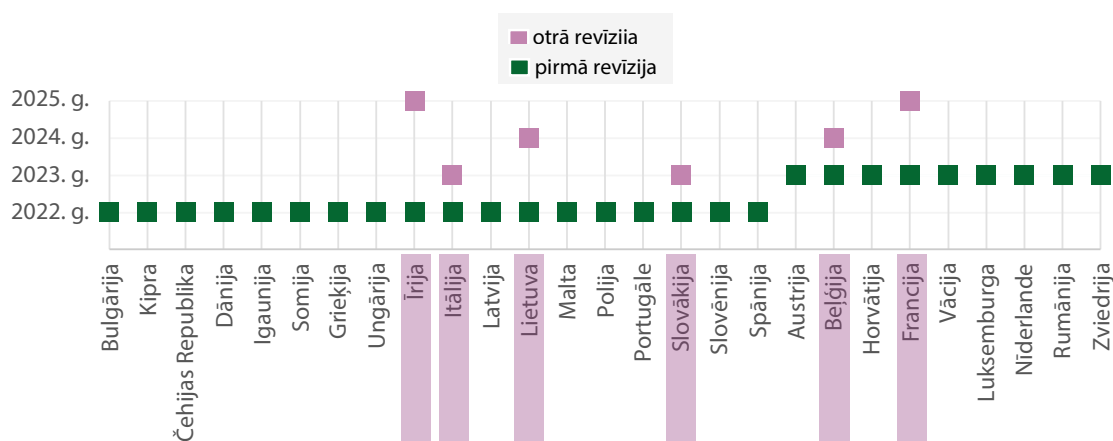
Efektīvas procedūras, lai nodrošinātu, ka par visiem krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta gadījumiem tiek pienācīgi ziņots un ka tie tiek novērsti, atgūstot līdzekļus.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas un dalībvalstu noslēgto ANM finansēšanas nolīgumu 1. pielikumu.

Komisijas revīzijas palīdz novērst un atklāt krāpšanu, bet dažus svarīgus krāpšanas apkarošanas sistēmu elementus aptver nepilnīgi

- 22** Lai gūtu pārliecību par dalībvalstu sistēmu efektivitāti, ANM finansēšanas nolīgumos ir iekļauts noteikums, saskaņā ar kuru Komisija var prasīt papildu informāciju un veikt sistēmu revīzijas uz vietas, tostarp revīzijas attiecībā uz Savienības finanšu interešu aizsardzību (SFIA revīzijas). Šīs revīzijas sākas 2022. gadā un līdz 2025. gada jūnijam Komisija bija revidējusi katru dalībvalsti vismaz vienu reizi un sešas dalībvalstis divas reizes ([2. attēls](#)).

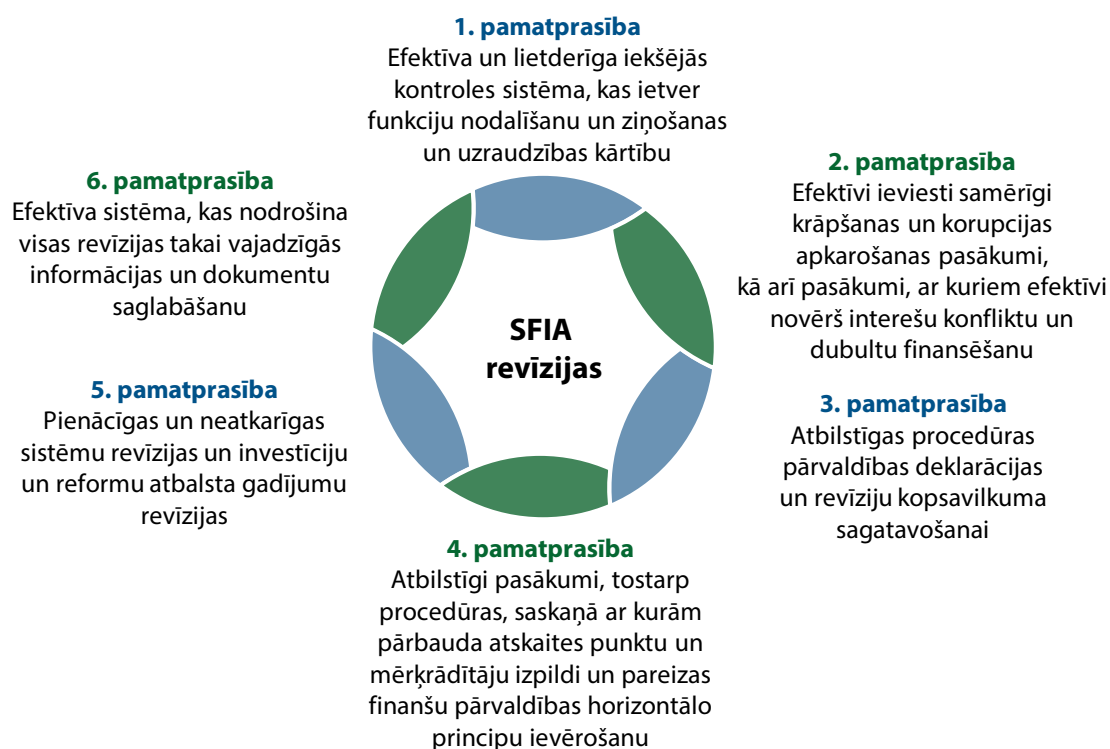
2. attēls | Komisijas revīzijas par pasākumiem, kas īstenoti, lai aizsargātu ES finanšu intereses

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas revīzijām attiecībā uz ES finanšu interešu aizsardzību.

- 23** Saskaņā ar Komisijas revīzijas stratēģiju SFIA revīzijās pārbauda, vai dalībvalstu kontroles sistēmas atbilst ANM finansēšanas nolīguma pamatprasībām, kā parādīts [3. attēlā](#), ar mērķi nodrošināt pārliecību, ka kontroles sistēmas spēj novērst, atklāt un labot krāpšanas, korupcijas, interešu konflikta un dubultas finansēšanas gadījumus. Sākot no 2021. gada, Komisija rīkoja dažus seminārus par saviem plāniem vērtēt dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmas, un sniedza dažus vispārīgus norādījumus par kontroles sistēmām. Lai gan revīzijas sākas 2022. gada februārī, Komisija tikai 2023. gada janvārī bija sagatavojusi visaptverošas iekšējās kontroles sistēmas pamatnostādnes, kuras tika nosūtītas dalībvalstīm un kurās bija sniegta sīkāka informācija par elementiem, ko Komisija uzskatīja par nepieciešamiem katras pamatprasības izpildei.

3. attēls | SFIA revīziju pamatprasības

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas un dalībvalstu noslēgto ANM finansēšanas nolīgumu 1. pielikumu.

24 Mēs novērtējam, vai Komisijas SFIA revīzijās tiek pienācīgi novērtēta dalībvalstu krāpšanas apkarošanas sistēmu efektīva darbība, proti, vai ir:

- aptvertas visas attiecīgās ANM struktūras;
- piemēroti skaidri un nepārprotami kritēriji pamatprasību novērtēšanai;
- veikta konstatējumu un ieteikumu ieviešanas pārbaude.

Vai ir aptvertas visas attiecīgās struktūras

25 Mēs konstatējam, ka Komisijas SFIA revīzijas aptver koordinējošās struktūras, īstenošanas struktūras un galasaņēmējus. Tomēr, lai gan SFIA revīziju mērķis ir iegūt pārliecību par kontroles sistēmām, to tvērumā neietilpst revīzijas struktūras. Tas tiek skaidrots ar to, ka revīzijas struktūras tiek pārbaudītas citās revīzijās – Komisijas atbilstības revīzijās.

26 Svarīgs SFIA revīziju elements ir padziļināta izpratne par kontroles sistēmām, tāpēc tiek izskatītas visas attiecīgās procedūras. Papildus sistēmu līmeņu pārbaudēm Komisija uz pasākumu izlases pamata izraugās īstenošanas struktūras, un tad pārbauda procedūras, kas attiecas uz izlases pasākumiem, nevis izskata visus pieejamos dokumentus, kas saistīti ar krāpšanas apkarošanu īstenošanas struktūras līmenī. Tādā veidā tiek izslēgta krāpšanas apkarošanai nozīmīgu procedūru izskatīšana gadījumos, kad atlasīto pasākumu īstenošana ir progresējusi mazāk. Piemēram, ja atlasītie pasākumi neietver pabeigtu iepirkumu, tad netiks novērtētas ar iepirkumu saistītās procedūras.

Vai ir piemēroti skaidri un nepārprotami kritēriji

27 Komisija izstrādāja vispārēju revīzijas kontROLSarakstu, pamatojoties uz savām 2023. gada pamatnostādņēm, lai novērtētu novēršanas un atklāšanas pārbaudi un korekciju īstenošanu. Tā izmantoja šo kontROLSarakstu, novērtējot īstenošanas struktūras. Tomēr Komisija neizstrādāja konkrēti koordinējošām struktūrām piemērojamu kontROLSarakstu, kurā būtu kopīgi kritēriji, pēc kuriem novērtēt koordinēšanas un uzraudzības pienākumus saistībā ar ES finanšu interešu aizsardzību.

28 Turklāt kontROLSaraksts, pēc kura Komisija atbilstības revīzijās pārbauda revīzijas struktūras (25. punkts), nenodrošina šo struktūru SFIA pienākumu pilnīgu novērtēšanu. KontROLSaraksts aptver revīzijas struktūru pienākumus plašākā skatījumā, bet neprasa novērtēt šo struktūru sistēmu revīziju efektivitāti tādās jomās kā koordinējošās struktūras pārraudzība un krāpšanas riska novērtējuma un krāpšanas rādītāju izmantošana īstenošanas struktūrās.

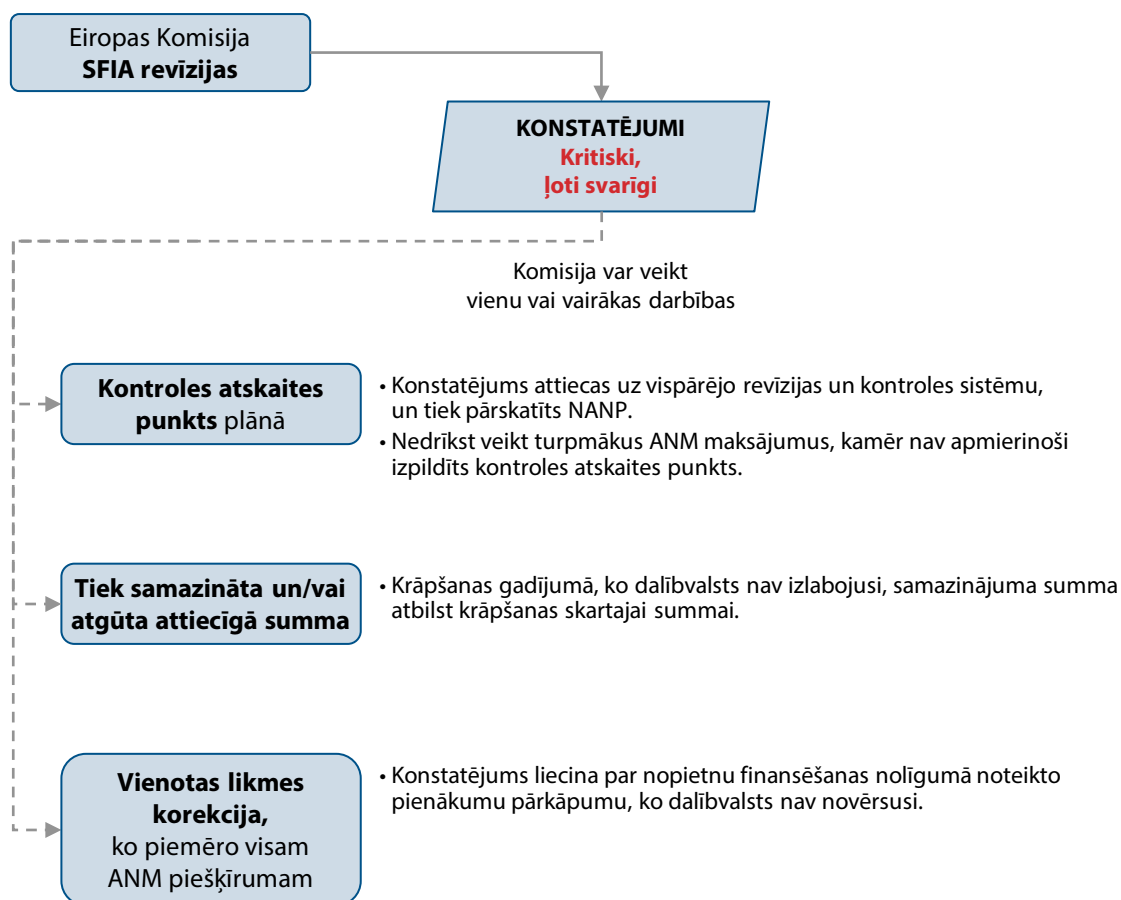
29 Mēs konstatējam, ka Komisijas kontROLSaraksts attiecībā uz īstenošanas struktūrām ir izvērts, taču pilnā mērā neaptver šādus elementus:

- obligātais pārbaudi līmenis (piemēram, iepirkuma un/vai dotāciju piešķiršanas pārbaudes) un krāpšanas rādītāji (piemēram, publiskā iepirkuma brīdinājuma signāli), kas vajadzīgi 4.2. pamatprasības izpildei ([1. attēls](#));
- piesardzības pasākumi gadījumos, kad ir aizdomas par krāpšanu (piemēram, turpmāku maksājumu apturēšana).

Vai ir veikta konstatējumu un ieteikumu ieviešanas pārbaude

- 30** Komisijas revīzijas darba rezultātā var tikt formulēti četru veidu konstatējumi: kritiski, ļoti svarīgi, svarīgi un vēlami. Konstatējumiem seko turpmāki pasākumi, bet, ja Komisija ir formulējusi kritiskus vai ļoti svarīgus konstatējumus, tā var veikt papildu darbības ([4. attēls](#)).

4. attēls | Komisijas papildu darbības, ko nosaka kritiski vai ļoti svarīgi konstatējumi

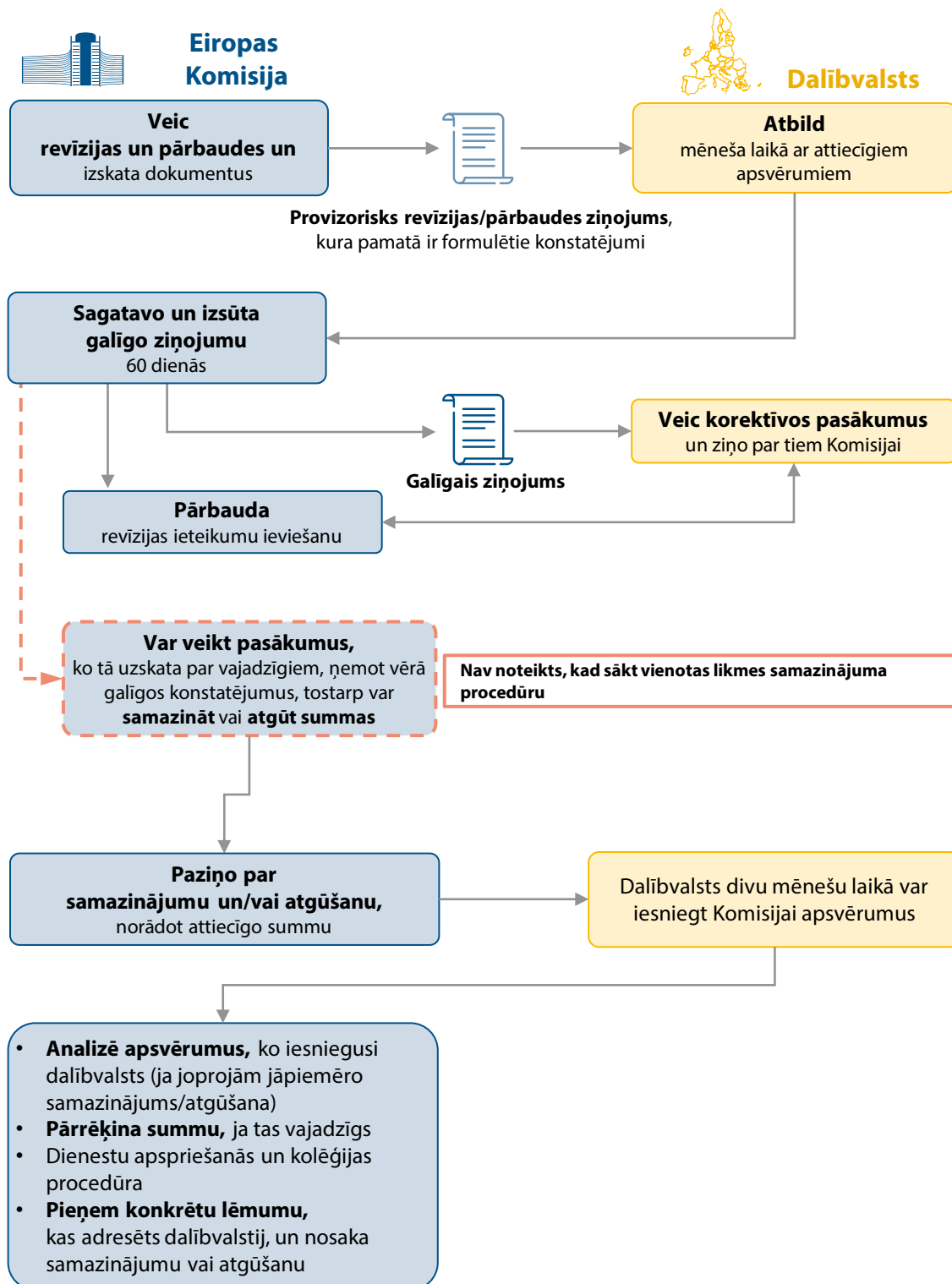

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādnēm un ANM finansēšanas nolīgumiem.

- 31** Ja dalībvalsts nepieņem vai neīsteno kritiskus vai ļoti svarīgus konstatējumus, Komisija var iekļaut atrunu savā gada darbības pārskatā, un līdz ar to ģenerāldirektora ticamības deklarācijai tiek pievienota iebilde. Revīzijas palātas 2024. gada pārskatā⁶ mēs atzīmējām, ka tad, ja dalībvalstis pieņem kritiskus vai ļoti svarīgus konstatējumus un ar tiem saistītus ieteikumus, bet nav pierādījumu, ka tās ir veikušas ieteiktos korektīvos pasākumus, Komisija klasificē to sistēmas kā vidēja riska sistēmas. Tātad Komisija neformulē atrunu pat tad, ja dalībvalstis vēl nav veikušas vajadzīgos korektīvos pasākumus. Mēs uzskatījām, ka šī pieeja varētu radīt situāciju, kad Komisija dalībvalstīm sagatavo pārāk pozitīvus riska novērtējumus šajā jomā.
- 32** Ja dalībvalstis nerīkojas, lai reaģētu uz konstatējumiem, kuri liecina par nopietnu finansēšanas nolīgumā noteikto pienākumu pārkāpumu, Komisijas kārtība attiecībā uz maksājumu samazināšanu un atgūšanu nenosaka precīzu laiku, kad tai būtu jāsāk vienas likmes samazināšanas procedūra, bet tādējādi pieaug risks, ka dalībvalstīs šis jautājums tiks risināts nekonsekventi ([5. attēls](#)). Stāvoklis 2025. gada jūlijā bija tāds, ka Komisija nebija noteikusi vienas likmes samazinājumus.

⁶ 2024. gada pārskats, 11.55. punkts.

5. attēls | Vienotas likmes samazinājuma procedūra

Avots: ERP.

- 33** Komisijas SFIA revīzijas potenciāli var būt efektīvs krāpšanas apkarošanas instruments. Tomēr 17 no 27 dalībvalstīm revīzijas apmeklējumi bija pabeigti pirms pirmajiem maksājumiem, tātad 10 dalībvalstis saņēma sākotnējos ANM maksājumus pirms bija iegūti pietiekami pierādījumi par šo valstu krāpšanas apkarošanas kontroles sistēmu efektivitāti.
- 34** Mēs konstatējam, ka Komisijas SFIA revīziju ieteikumu rezultātā sistēmas tika ievērojami uzlabotas trijās no četrām apmeklētajām dalībvalstīm, piemēram:
- **Itālijā** īstenošanas struktūras sāka izmantot krāpšanas riska novērtējuma veidni;
 - **Spānijā** īstenošanas struktūras sāka pielāgot riska novērtēšanas plānus un metodiku, lai ievērotu Valsts krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesta norādījumus, un ieviesa konsekvētus anonīmus trauksmes celšanas kanālus;
 - **Rumānijā** koordinējošā struktūra un īstenošanas struktūras atjaunināja vairākas procedūras, tostarp tās, kas saistītas ar riska novērtējuma veidni, trauksmes celšanas kanāliem, ētikas kodeksiem un krāpšanas apkarošanas politiku.
- 35** Dānijas revīzijas struktūra pēc Komisijas revīzijām sāka izmantot Komisijas datizraces rīku *Arachne* (61. punkts), un koordinējošā struktūra izstrādāja pamatnostādnes par pārvaldības pārbaudi īstenošanu. Mūsuprāt, Komisijas ieteikumi, kas bija formulēti atbilstoši kritiskiem un ļoti svarīgiem konstatējumiem, netika pilnībā ieviesti. Tāpat šie ieteikumi netika pilnībā risināti atbilstoši kontroles atskaides punktam (18. punkts), ko Komisija ieviesa Dānijas NANP (1. izcēlums). Līdz ar to savā revīzijā mēs konstatējam, ka nebija novērstas vairākas Komisijas konstatētās nepilnības: koordinējošās struktūras nepietiekami veica koordināciju un pārraudzību, krāpšanas riska novērtējumos trūka noteiktu krāpšanas elementu, netika pietiekami pārbaudīts publiskais iepirkums un īstenošanas struktūras tikai ierobežotā mērā izmantoja datizraces rīkus (41., 49. un 54. punkts un II pielikums).

1. izcēlums

Dānijas kontroles atskaites punkta konceptuālās nepilnības

Pēc savas 2022. gada revīzijas Komisija ieteica Dānijai ieviest visaptverošu krāpšanas apkarošanas politiku, izmantojot Komisijas norādījumos iekļauto veidni, un ietvert krāpšanas un korupcijas apkarošanas elementus darbinieku mācību programmās. Kad 2023. gadā tika pārskatīts NANP, Komisija ieviesa kontroles atskaites punktu, kurš paredzēja “pieņemt rīcības plānu saistībā ar krāpšanas un korupcijas apkarošanas stratēģiju”.

Revīzijas palātas 2024. gada pārskatā mēs uzskatījām šo atskaites punktu par apmierinoši izpildītu.

Tomēr kontroles atskaites punkta koncepcija un īstenošana nenodrošināja to, ka dalībvalsts kontroles sistēmas atbilst SFIA prasībām, kas noteiktas ANM regulas 22. pantā. Piemēram, kontroles atskaites punktā nebija prasīts, lai Dānijas īstenošanas struktūras pārliecinātos par publiskā iepirkuma procedūru labu darbību vai regulāri pārbaudītu piešķirtā finansējuma pareizu izlietošanu.

Dalībvalstis ieviesa krāpšanas novēršanas pasākumus, bet joprojām pastāv nepilnības saistībā ar krāpšanas atklāšanu

- 36** Lai krāpšanas apkarošanas sistēma būtu efektīva, ārkārtīgi svarīgi ir ieviest krāpšanas novēršanas pasākumus, kas palīdz samazināt krāpšanas riska līmeni. Tāpat svarīgi ir atbilstoši krāpšanas atklāšanas pasākumi gadījumiem, kad krāpšanu nav bijis iespējams novērst. Mēs novērtējām, kā dalībvalstis īsteno šos pasākumus.

Koordinējošām struktūrām ir svarīga nozīme krāpšanas apkarošanas satvara izveidē, bet tām ne vienmēr ir aktīva loma

- 37** Koordinējošās struktūras vispārēji pārrauga NANP īstenošanu un atbild par pārvaldības deklarācijas parakstīšanu (**1. attēls**), līdz ar to tām ir ļoti svarīga nozīme saistībā ar labi izstrādāta krāpšanas apkarošanas satvara nodrošināšanu, jo tās nosaka juridiski saistošas prasības, sniedz norādījumus īstenošanas struktūrām un aktīvi uzrauga ieviestā satvara piemērošanu. Valsts līmeņa ANM krāpšanas apkarošanas stratēģija arī var veicināt krāpšanas apkarošanas pasākumu efektīvu īstenošanu, īpaši tad, ja dalībvalsts organizatoriskā struktūra ir decentralizēta.
- 38** Kopumā mēs konstatējam, ka Itālijas un Rumānijas koordinējošās struktūras aktīvi piedalās ANM krāpšanas apkarošanas satvara izstrādē, savukārt to pašu nevarētu teikt par Dānijas un Spānijas koordinējošajām struktūrām (**1. tabula**).

1. tabula | ANM krāpšanas apkarošanas koordinējošo struktūru atšķirīgie pienākumi katrā dalībvalstī

Koordinējošās struktūras pienākumi	Dānija	Itālija	Rumānija	Spānija
Koordinēšana				
Prasību noteikšana krāpšanas apkarošanai	X	✓	✓	✓*
Pamatnostādņu sagatavošana par prasību izpildi	●	✓	✓	✓**
Uzraudzīšana				
Atbilstības uzraudzīšana, proti, vai īstenošanas struktūras ievēro koordinējošās struktūras izstrādātās prasības/pamatnostādnes	X	✓	✓	X
Pārvaldības deklarācijas sagatavošanas procedūra				
Pierādījumu prasīšana par īstenošanas struktūru veiktajām pārbaudēm	X	✓	✓	X
Pārkāpumu un korektīvo pasākumu saraksta prasīšana	●	✓	✓	✓

* Prasības nenosaka koordinējošā struktūra, bet gan valsts tiesību akts.

** Pamatnostādnes sagatavoja koordinējošā struktūra un SNCA (Spānijas Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests).

✓ - Pienākums ir noteikts; X - Pienākums nav noteikts; ● - Pienākums ir daļēji noteikts

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādnēm un dalībvalstu sniegto informāciju.

39 Itālijā un Rumānijā koordinējošās struktūras ir aktīvi iesaistītas krāpšanas apkarošanas satvara izstrādē. Tās nosaka prasības un sagatavo pamatnostādnes īstenošanas struktūrām, cita starpā attiecībā uz nopietnu pārkāpumu pārbaudēm, ziņošanas procedūrām un krāpšanas riska pašnovērtēšanas instrumentiem. Tās arī izstrādāja pašas savus kontrolesarakstus, saskaņā ar kuriem uzraudzīt īstenošanas struktūru atbilstību prasībām.

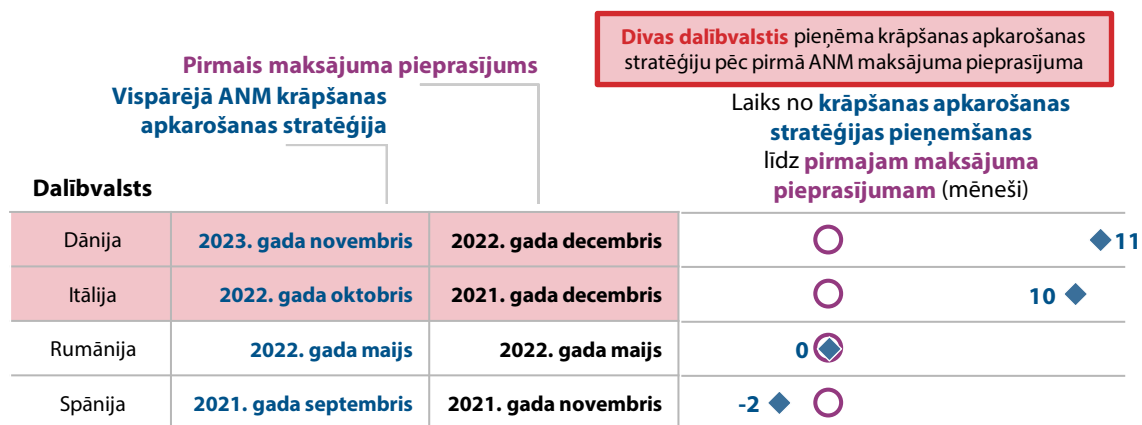
40 Spānijā koordinējošā struktūra sagatavoja pamatnostādnes, kurās sniedza sīkākus norādījumus īstenošanas struktūrām, kā izpildīt tiesību aktos noteiktās obligātās prasības. Tomēr koordinējošā struktūra neuzrauga, vai īstenošanas struktūras ievēro šos norādījumus.

41 Dānijā koordinējošā struktūra nav izvirzījusi nekādas prasības īstenošanas struktūrām.

Lai gan koordinējošā struktūra pieņēma krāpšanas apkarošanas stratēģiju, kurā izklāstīti īstenošanas struktūru vispārējie pienākumi, tostarp iekšējās kontroles nodrošināšana, iespējamu krāpšanas gadījumu pārvaldība un informētības veicināšana, šie noteikumi nav obligāti, un koordinējošā struktūra neuzrauga, vai īstenošanas struktūras tos ievēro. Stratēģijā lielākoties ir pārrakstīti ANM regulā ietvertie pienākumi, bet nav sniegti sīkāki norādījumi, piemēram, obligātie pārvaldības pārbaūžu kritēriji, brīdinājuma signālu izmantošana vai metodiskais atbalsts krāpšanas riska novērtēšanas procedūrā.

42 Lai gan visas četras dalībvalstis pieņēma ANM krāpšanas apkarošanas stratēģijas, divās no tām (**Dānijā** un **Itālijā**) stratēģijas tika pieņemtas gandrīz gadu pēc pirmā ANM maksājuma pieprasījuma (6. attēls).

6. attēls | ANM krāpšanas apkarošanas stratēģiju pieņemšanas grafiks

Avots: ERP, pamatojoties uz pierādījumiem, kas saņemti no dalībvalstīm.

43 Atzīmējam, ka **Itālijas** koordinējošā struktūra ir pat pārsniegusi obligātās krāpšanas novēršanas prasības (37. punkts) un izveidojusi plašu krāpšanas apkarošanas koordinācijas tīklu (2. izcēlums). Mēs uzskatām, ka tā ir laba prakse.

2. izcēlums

Itālijas krāpšanas apkarošanas koordinācijas tīkls

Saprašanās memorands, ko parakstījusi Ekonomikas un finanšu ministrija (koordinējošā iestāde) un *Guardia di Finanza*, oficiāli integrē šo finanšu sargātāju struktūru Itālijas NANP kontroles sistēmā. Memorands ļauj iestādēm, kurām uzticēts īstenot NANP pasākumus, izraudzīties krāpšanas apkarošanas kontaktpunktus, piedalīties tīkla darbībā, dalīties ar attiecīgu informāciju, ziņot par pārkāpumiem un sadarboties ar *Guardia di Finanza*. Papildus tam tika izveidota arī darba grupa, kuru vada koordinējošā struktūra un kurā darbojas galvenās iesaistītās iestādes. Šajā darba grupā tiek risināti ar kontroli un ziņošanu saistīti jautājumi, izstrādāti norādījumi un ierosinātas noteikumu izmaiņas.

- 44** Komisijas 2023. gada pamatnostādnēs ir uzsvērts, ka laba prakse ir ieviest skaidru ārējās komunikācijas stratēģiju, kuras mērķis ir vairot informētību par to, cik svarīgi ir novērst krāpšanu, izmantojot trauksmes celšanu, un atturēt potenciālos krāpniekus, publiskojot soda mērus par šādām darbībām. Lai gan mūsu apmeklētajās dalībvalstīs netika rīkotas īpašas uz āru vērstas krāpšanas izpratnes veicināšanas kampaņas saistībā ar ANM, mēs konstatējam labas prakses piemērus **Itālijā, Rumānijā un Spānijā** ([3. izcēlums](#)).

3. izcēlums

Sabiedrības informēšanas pasākumu vēstījumi krāpšanas novēršanai

Itālija

Visi NANP projekti ir pieejami [tīmekļa vietnē Italia Domani](#), kurā ir uzskatāmi atspoguļots arī ar *Guardia di Finanza* noslēgtais Saprašanās memorands. Ja cilvēki ir informēti par partnerību ar Itālijas ekonomikas policiju, tam var būt atturošs spēks, un ir skaidrs, kurai struktūrai ziņot par aizdomām par krāpšanu.

Spānija

NANP [tīmekļa vietnē](#) ir īpaša sadaļa, kas veltīta ziņošanai par krāpšanu, un cita starpā ir dota saite uz [Introfraude](#), kas ir trauksmes celšanas kanāls pārkāpumiem saistībā ar Eiropas līdzekļiem. Šo kanālu ir izveidojis Spānijas Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests (AFCOS).

Rumānija

Koordinējošās struktūras izstrādātais "Informētības veicināšanas plāns attiecībā uz krāpšanas, korupcijas un dubultas finansēšanas novēršanu saistībā ar NANP" tika publicēts [tiešsaistē](#) 2025. gada maijā. Šis plāns vairo informētību par krāpšanas un korupcijas riskiem un moderno tehnoloģiju izmantošanu krāpšanas atklāšanā. Plānā ir uzsvērti arī valsts un Eiropas iestāžu sadarbība ar mērķi apkarot pārrobežu krāpšanu. Šī informācija ir paredzēta valsts amatpersonām, līdzekļu saņēmējiem un sabiedrībai, un tiek izmantoti dažādi saziņas kanāli: tīmekļa vietnes, sociālie mediji un darbsemināri.

Īstenošanas struktūras ievieš krāpšanas novēršanas pasākumus, un divās izlasēs iekļautajās dalībvalstīs tās veic visaptverošas krāpšanas atklāšanas pārbaudes

Īstenošanas struktūras bija ieviesušas ANM krāpšanas novēršanas pasākumus, bet tie lielākoties tika ieviesti pēc pirmā maksājuma pieprasījuma

- 45** ANM finansēšanas nolīgumos ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāievieš atbilstoši krāpšanas novēršanas pasākumi. Komisijas 2023. gada pamatnostādnēs starp pasākumiem ir minēta atjauninātas krāpšanas apkarošanas politikas uzturēšana un krāpšanas riska novērtēšana. Mēs analizējam, vai mūsu apmeklētajās dalībvalstīs izlasēs iekļautās īstenošanas struktūras bija īstenojušas šos pasākumus ([2. tabula](#)).

2. tabula | Īstenošanas struktūru ieviestie krāpšanas novēršanas pasākumi

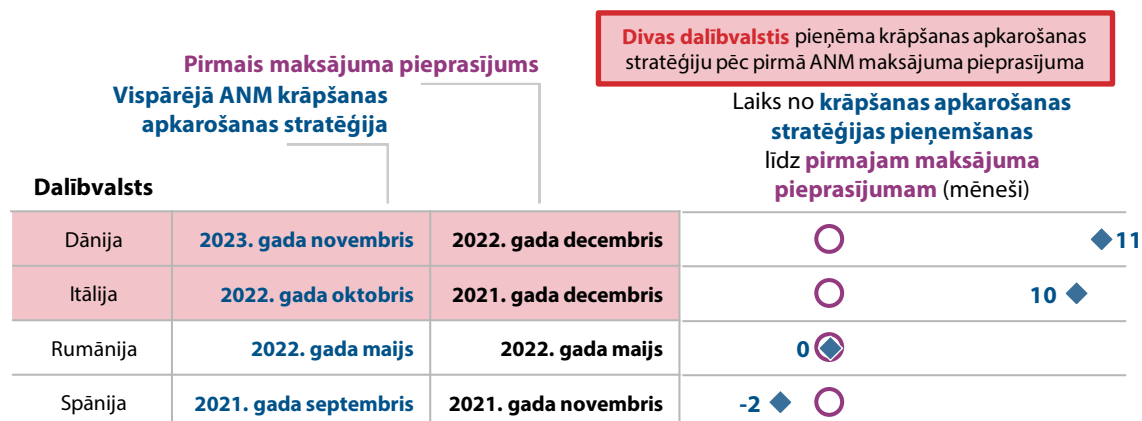
Dalībvalsts	Īstenošanas struktūra	Krāpšanas apkarošanas politika	Krāpšanas riska novērtējums
Dānija	Vide	●	X
	Enerģētika	●	X
Itālija	Tūrisms	✓	✓
	Vide	✓	✓
Rumānija	Transports	✓	✓
	Enerģētika	✓	✓
Spānija	Ekoloģija	✓	✓
	Zinātne	✓	✓

✓ - Ieviests; X - Nav ieviests; ● - Daļēji ieviests

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādnēm un dalībvalstu sniegto informāciju.

- 46** Oficiāla ANM krāpšanas apkarošanas politika liecina par īstenošanas struktūru apņēmību cīnīties pret krāpšanu. Krāpšanas apkarošanas politikā būtu noteikti jāiekļauj stratēģija, saskaņā ar kuru izstrādāt krāpšanas apkarošanas satvaru, cita starpā paredzot mācības, datizraces rīku izmantošanu, trauksmes celšanas procedūras, korektīvus pasākumus, ziņošanas procedūras, krāpšanas brīdinājuma signālu izmantošanu pārvaldības pārbaudēs un atbildības sadalījumu krāpšanas apkarošanas jautājumos. Mēs konstatējam, ka visas atlasītās īstenošanas struktūras bija izstrādājušas krāpšanas apkarošanas politiku, lai gan **Dānijā** šis darbs bija veikts tikai daļēji, jo Dānijas krāpšanas apkarošanas politikā trūkst dažu elementu, piemēram, brīdinājuma signālu izmantošana pārbaudēs un skaidrs atbildības sadalījums krāpšanas apkarošanas jautājumos. Tomēr četras no astoņām revidētajām struktūrām politiku izstrādāja pēc tam, kad Komisijai jau bija iesniegts pirmais maksājuma pieprasījums ([7. attēls](#)).

7. attēls | ANM krāpšanas apkarošanas politikas pieņemšanas grafiks

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem pierādījumiem.

- 47** Krāpšanas riska novērtējumā ir analizēts, vai ieviestie iekšējie kontroles mehānismi pietiekami novērš krāpšanas riskus, un ir uzskaitītas jomas, kurās vajadzīgi papildu kontroles mehānismi (**3. tabula**).

3. tabula | Krāpšanas riska novērtējuma tvērums

Projekta īstenošanas posms	Novēršamie riska faktori
Projekta / pretendentu atlase	Interesu konflikts novērtēšanas komisijā
	Nepatiesas pretendentu deklarācijas
	Dubultas finansēšanas risks
Projekta īstenošana	Nepazīnoti interešu konflikti
	Publiskā iepirkuma riski – kukuļdošana, izvairīšanās no konkursa procedūrām vai manipulācijas ar tām, aizliegtas pretendentu vienošanās, negodīgas cenas noteikšana
	Manipulācijas ar izmaksu pieprasījumiem
	Rezultātu nesasniegšana vai aizstāšana ar citiem rezultātiem
	Esošo līgumu grozījumi
Sertifikācija un maksājumi	Nepilnīgi vai neatbilstoši pārvaldības un izdevumu pārbaudes procesi
	Interesu konflikti īstenošanas struktūrā

Avots: *Krāpšanas riska novērtējums un efektīvi un samērīgi krāpšanas apkarošanas pasākumi*, Eiropas Komisija, 2014.

- 48** Mēs konstatējam, ka kopumā dalībvalstis apzinājās pienākumu sagatavot krāpšanas riska novērtējumu. Mūsu aptauja parādīja, ka 80 % no atbildes sniegušajām īstenošanas struktūrām sagatavo krāpšanas riska novērtējumu saistībā ar ANM pasākumiem.

49 Attiecībā uz mūsu apmeklētajām dalībvalstīm konstatējām, ka īstenošanas struktūras **Itālijā, Rumānijā un Spānijā** izmantoja Komisijas krāpšanas riska modeli (**3. tabula**). Izņemot vienu Rumānijas īstenošanas struktūru, krāpšanas riska novērtējumi netika sagatavoti uzreiz ANM darbības sākumā, bet gan pēc Komisijas SFIA revīzijas un – vairumā gadījumu – reaģējot uz Komisijas ieteikumu. **Dānijas** īstenošanas struktūras neizmantoja Komisijas vai citu līdzīgu krāpšanas riska modeli un pietiekami nenovērsa **3. tabulā** minētos riskus. Dānijā novērtējumi galvenokārt aptver vispārējus riskus (piemēram, skaidra tiesiskā regulējuma trūkums un procesu sarežģītība), nevis konkrētus krāpšanas riskus.

Divās no četrām revidētajām dalībvalstīm īstenošanas struktūras veic visaptverošas krāpšanas atklāšanas pārbaudes

50 ANM finansēšanas nolīgumu 4.2. pamatprasība (**1. attēls**) paredz, ka īstenošanas struktūrām ir jāpārbauda krāpšanas neesamība. Komisijas 2023. gada pamatnostādnes ir ieteikts izmantot dokumentētas procedūras un sīki izstrādātus kontrolsarakstus, kas palīdz samazināt krāpšanas risku un nodrošināt attiecīgo ES un valsts tiesību aktu ievērošanu. Mēs novērtējam, kā dalībvalstis īsteno šos pasākumus.

51 **4. tabulā** ir parādīts, vai revidētās īstenošanas struktūras četrās apmeklētajās dalībvalstīs izmantoja konkrētus kontrolsarakstus, kas aptvertu galvenās krāpšanas riska jomas, un vai tās savās publiskā iepirkuma pārbaudēs bija integrējušas Komisijas izstrādātos krāpšanas riska rādītājus⁷, jo iepirkums ir joma, kurā krāpšanas finansiālā ietekme var būt liela.

⁷ Informatīvs paziņojums par ERAF, ESF un KF krāpšanas rādītājiem, Eiropas Komisija, 2009.

4. tabula | Īstenošanas struktūru pārbaudes attiecībā uz galvenajiem krāpšanas riskiem

Īstenošanas struktūra	Dotāciju piešķiršanas kontrolsaraksts	Izdevumu likumības un pareizības kontrolsaraksts	Pārbažu uz vietas kontrolsaraksts	Publiskā iepirkuma kontrolsaraksts ar krāpšanas rādītājiem
Dānija				
Vide	✓	✓*	X	X
Enerģētika	✓	✓*	X	X
Itālija				
Tūrisms	✓	✓	✓	✓
Vide	✓	✓	✓	✓
Rumānija				
Transports	✓	✓	✓	✓
Enerģētika	✓	✓	✓	✓
Spānija				
Ekoloģija	●**	✓	✓	●**
Zinātne	●**	✓***	X	●**

* Saņēmēju pašu apliecinājums un ārējo nolīgto revidentu ziņojumi.

** To aptver IGAE, un daļēji to aptver īstenošanas struktūras.

*** Pilnībā deleģēts apakšlīmeņa īstenošanas struktūrām.

✓ - Ieviests; X - Nav ieviests; ● - Daļēji ieviests

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādnēm un dalībvalstu sniegto informāciju.

52 Rumānijas un Itālijas īstenošanas struktūras ievēro līdzīgu pieeju kā struktūrfondu pārvaldībā, t. i., veic regulāras un uz risku balstītas administratīvās pārbaudes attiecībā uz krāpšanu, aptverot visas riska jomas. Rumānijas īstenošanas struktūras ir izstrādājušas īpašus kontrolsarakstus, kas konkrēti vērsti uz krāpšanas rādītājiem publiskā iepirkuma līgumos. Līdzīgā kārtā Itālijā krāpšanas rādītāji ir integrēti publiskā iepirkuma kontrolsarakstos, un dažas īstenošanas struktūras veic arī papildu pārbaudes, kurās izmanto Itālijas finanšu policijas piedāvāto krāpšanas riska kontrolsarakstu.

53 Spānijā, pārbaudot iepirkumus un līgumu piešķiršanu, īstenošanas struktūras parasti pilnībā paļaujas uz kontroli, ko veic valsts publiskā sektora iekšējās kontroles struktūra – Valsts pārvaldes vispārējās intervences iestāde (*IGAE*). Mēs konstatējam, ka *IGAE* neaptver visu ANM publisko iepirkumu, bet to daļēji kompensēja īstenošanas struktūru veiktās izlases veida pārbaudes. Saistībā ar ANM *IGAE* ir papildu pienākums, kas tai nav jāpilda valsts līmeņa kontrolē, proti, atklāt krāpšanu līgumslēgšanas procedūrā, izmantojot Komisijas norādījumos iekļautos krāpšanas rādītājus (brīdinājuma signālus). Lai gan saskaņā ar likumu *IGAE* ir jāpārbauda visi tās pilnvarās ietilpstošie aspekti un jāziņo par visu veidu neatbilstības gadījumiem, šī iestāde neizmanto īpašu kontROLSarakstu publiskajam iepirkumam. Tā kā trūka revīzijas takas, mēs nespējam novērtēt veikto pārbaūžu apjomu vai pilnīgumu.

54 Dānijas īstenošanas struktūras veic pārbaudes dotāciju piešķiršanas posmā un pirms maksājumu veikšanas, bet šajās pārbaudēs neizmanto krāpšanas rādītājus. Nav arī noteikumu par obligātām publiskā iepirkuma pārbaudēm vai pārbaudēm uz vietas.

Kopumā revīzijas struktūras veic pienācīgas īstenošanas struktūru sistēmu revīzijas

55 Saskaņā ar ANM finansēšanas nolīgumu noteikumiem revīzijas struktūrām ir jāizvērtē krāpšanas risks gan sistēmu revīzijās, gan konkrētu investīciju un reformu gadījumu revīzijās. **5. tabulā** ir redzams, ka trijās no četrām revidētajām dalībvalstīm revīzijas struktūras sistēmu revīzijās pienācīgi aptver galvenos krāpšanas apkarošanas sistēmu elementus.

5. tabula | Revīzijas struktūru pārbaūžu tvērums (sistēmu revīzijas)

Sistēmas komponents	Dānija	Itālija	Rumānija	Spānija
Īstenošanas struktūru sistēmu revīzijas				
Darbinieku informētība par krāpšanu un mācības	✓	✓	✓	✓
Krāpšanas riska novērtējuma sagatavošana	●	✓	✓	✓
Krāpšanas rādītāju (brīdinājuma signālu) izmantošana īstenošanas struktūru apstiprinājumpārbaudē	X	✓	✓	✓
Krāpšana ziņošanas procedūras	●	✓	✓	✓
Koriģēšanas procedūras	X	✓	✓	✓
Koordinējošo struktūru sistēmu revīzijas				
Īstenošanas struktūru krāpšanas apkarošanas pasākumu koordinēšana un uzraudzība	X	✓	✓	X

✓ - Tiek pārbaudīts; X - Netiek pārbaudīts; ● - Tiek daļēji pārbaudīts

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pamatnostādņēm.

56 Itālijā, Rumānijā un Spānijā revīzijas iestādes īstenošanas struktūru sistēmu revīzijās izmanto tādu pašu pieeju kā ES struktūrfondos. Tām ir īpaši jautājumi par krāpšanu, pamatojoties uz paraugpraksi, kas aprakstīta Komisijas 2023. gada pamatnostādņēs. Tomēr tikai **Itālijā** un **Rumānijā** tiek visaptveroši skatīta koordinējošo struktūru koordinēšanas un uzraudzības funkcija. Turpretī **Spānijā** līdz 2025. gada jūnijam nebija veikta neviena koordinējošās struktūras revīzija, galvenokārt tāpēc, ka koordinējošajai struktūrai ir ierobežots pienākumu loks.

57 Dānijā pirms maksājuma pieprasījuma iesniegšanas revīzijas struktūra veic apvienotu sistēmu un atbilstības revīziju. Sistēmu revīzijā pārbauda to, vai iekšējās kontroles mehānismi pietiekami novērš krāpšanu un korupciju. Tomēr pretēji Komisijas 2023. gada pamatnostādņēm šajā revīzijā nepārbauda brīdinājuma signālu izmantošanu un korektīvo pasākumu procedūras. Tomēr 2024. gadā revīzijas struktūra veica tematisku revīziju, lai nodrošinātu, ka īstenošanas struktūras ievieš krāpšanas un korupcijas apkarošanas politiku, ko piemērot koordinējošajām struktūrām. To bija ieteikusi Komisija savā SFIA revīzijā ([1. izcēlums](#)).

Dalībvalstis izveidoja anonīmus trauksmes celšanas kanālus krāpšanas gadījumiem

- 58** Krāpšanas gadījumu paziņošanai izveidoti uzticības tālruņi un citi trauksmes celšanas mehānismi ļauj dalībvalstu iestādēm uzzināt par iespējamu krāpšanu, kas nav atklāta ar citiem kontroles mehānismiem. Dažādos pētījumos konstatēts, ka šīs metodes tiek uzskatītas par svarīgākajiem krāpšanas atklāšanas avotiem⁸. Trauksmes celšanas kanāliem jābūt drošiem, pieejamiem un konfidencialiem, mudinot cilvēkus ziņot par aizdomām par krāpšanu, bet vienlaikus nebaidoties no represijām. Iestādēm ir jāizmeklē ziņojumi un jārīkojas, lai novērstu visus konstatētos pārkāpumus vai līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu.
- 59** Kopumā mūsu apmeklētajās dalībvalstīs konstatējām, ka ANM struktūras ir izveidojušas saprotamus trauksmes celšanas kanālus, kas ļauj cilvēkiem ziņot par pārkāpumiem ar personas aizsardzības garantijām. Septiņas no astoņām mūsu pārbaudītajām īstenošanas struktūrām ir ieviesušas anonīmas trauksmes celšanas iespējas, izņemot vienu īstenošanas struktūru **Rumānijā**, kura arī ieviesa šādu iespēju pēc mūsu revīzijas. **Spānijas** iestādes turklāt vēl izveidoja valsts trauksmes celšanas platformu saistībā arī ar visiem ES fondiem (**4. izcēlums**).

4. izcēlums

INFOFRAUDE – Spānijas valsts trauksmes celšanas kanāls

Spānijā 2017. gadā sāka darboties AFCOS (SNCA)⁹ izveidota valsts **trauksmes celšanas platforma** saistībā ar visiem ES fondiem. Papildus šai platformai īstenošanas struktūras nodrošina arī savus ziņošanas kanālus, piemēram, īpašas e-pasta adreses un tiešsaistes pastkastes, kā arī saiti uz SNCA administrēto valsts ārējo platformu. Šie kanāli ļauj anonīmi iesniegt ziņojumus un garantē trauksmes cēlēju aizsardzību saskaņā ar valsts noteikumiem.

⁸ Sertificētu krāpšanas izmeklētāju asociācija, *Occupational Fraud 2024: A Report to the Nations*, 13. attēls.

⁹ <https://www.aei.gob.es/sobre-aei/planes-aei/plan-medidas-antifraude>.

- 60** Lai gan trauksmes celšanas kanāli ir pamanāmi un pieejami, mēs konstatējam, ka līdz šim laikam, kad līdz ANM īstenošanas perioda beigām palicis viens gads, revidētās īstenošanas struktūras pa šiem kanāliem nebija saņēmušas nevienu apgalvojumu par krāpšanu ANM jomā. Mūsu rīcībā nav pierādījumu, ka attiecīgās iestādes būtu analizējušas iespējamās kanālu neizmantošanas iemeslus.

Daudzas dalībvalstis krāpšanas atklāšanai neizmanto datizraces rīku pilnu potenciālu

- 61** Savās pamatnostādnēs Komisija iesaka izmantot datu analīzes un datizraces metodes, lai atklātu potenciāli augsta riska pasākumus un brīdinājuma signālus visā projektu īstenošanas ciklā. Saskaņā ar [ANM regulu](#) Komisija piedāvā dalībvalstīm datizraces rīku¹⁰ *Arachne*, kas sākotnēji tika izstrādāts kohēzijas politikai. *Arachne* izmanto datus no vairākiem avotiem, kā arī konkrētus krāpšanas riska rādītājus ([II pielikums](#)). Savā īpašajā ziņojumā par krāpšanu kohēzijas jomā¹¹ mēs norādījām, ka dalībvalstis neizmanto *Arachne* pilnu potenciālu krāpšanas atklāšanā.
- 62** Lai gan Komisija mudina dalībvalstis izmantot *Arachne* savās ANM pārbaudēs, šā rīka izmantošana ES līmenī pašlaik nav obligāta. Mūsu aptaujā 65 % no tām 86 revīzijas un īstenošanas struktūrām, kuras iesniedza atbildes, sacīja, ka izmanto *Arachne*, 16 % izmanto citus valsts līmeņa rīkus un atlikušie 19 % neizmanto nekādus datizraces rīkus krāpšanas atklāšanai. Saskaņā ar [pārstrādāto Finanšu regulu](#) Eiropas Parlaments, Padome un Komisija apņēmas izskatīt un atkārtoti apspriest vienota datizraces rīka obligātu izmantošanu daudzgadu finanšu shēmai laikposmā pēc 2027. gada¹².
- 63** Trīs no mūsu apmeklētajām dalībvalstīm – **Dānija**, **Itālija** un **Rumānija** – izmanto *Arachne* kā galveno instrumentu. [6. tabulā](#) ir parādīts, ka tikai **Itālija** izmanto *Arachne* pilnībā. Plašāka informācija ir sniegta [II pielikumā](#).

¹⁰ [ANM regula](#), 22. panta 4. punkts.

¹¹ Īpašais ziņojums 06/2019 “Krāpšanas problēmu risināšana ES kohēzijas izdevumos”, 36.–39. punkts.

¹² [NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PIELIKUMS](#) – 2022/0162(COD) – grozījumi Finanšu regulā (pārstrādāta redakcija).

6. tabula | *Arachne* izmantošanas vispārējs novērtējums

	Dānija	Itālija	Rumānija
Vadlīniju pieejamība attiecībā uz rīka lietošanu			
Izmantošana <i>ex ante/ex post</i> pārbaudēs/revīzijās			
Piekļuves piešķiršana visiem iesaistītajiem darbiniekiem			
Precīzu un pietiekamu datu augšupielāde			

Kopumā pozitīvs novērtējums

Vērojams progress, bet vajadzīgi uzlabojumi

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju.

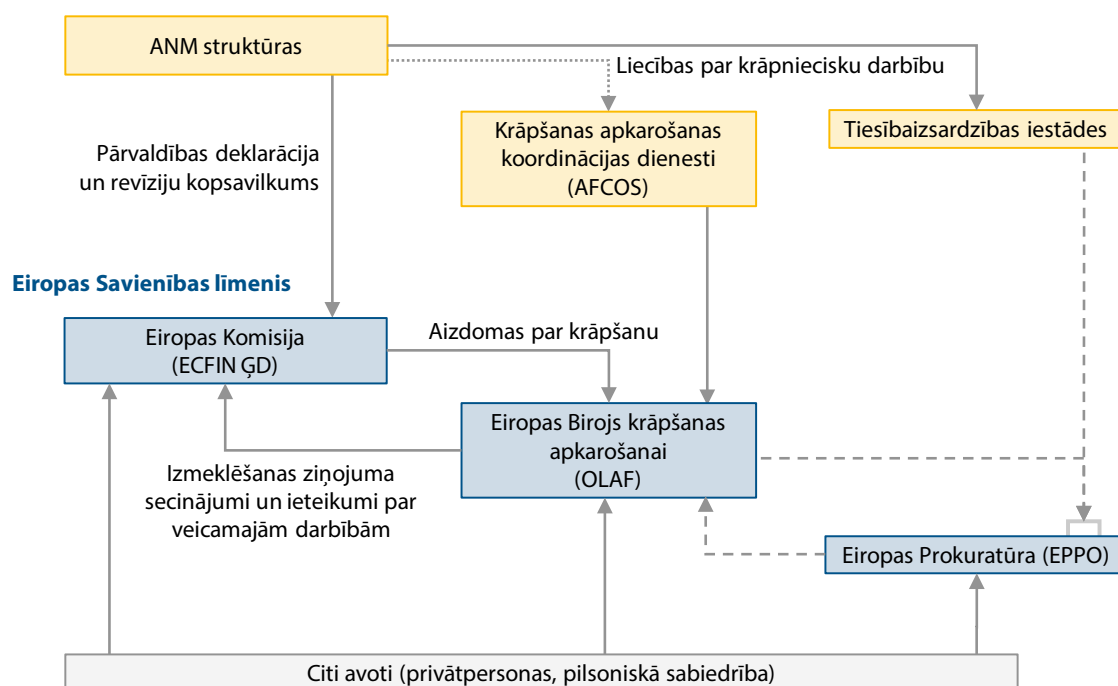
- 64** Spānijā valsts revīzijas struktūra reizēm izmanto *Arachne* papildu izmeklēšanā, bet īstenošanas struktūras neizmanto *Arachne* un šā rīka vietā lieto valsts riska novērtēšanas rīku *Minerva*. Tomēr rīks *Minerva* tika izstrādāts interešu konfliktu analizēšanai. Tā kā krāpšanas riski ir daudz plašāki nekā interešu konflikti, mēs uzskatām, ka *Minerva* nav piemērots rīks *Arachne* aizstāšanai, ja jāizceļ krāpšanas risks.

Nepilnīgi dati par krāpšanu ANM jomā un nepilnības līdzekļu atgūšanas noteikumos var vājināt ES finanšu interešu aizsardzību

- 65** Informācija par krāpšanas izplatību varētu palīdzēt ES līdzekļu pārvaldītājiem, tostarp Komisijai, izstrādāt visaptverošus krāpšanas riska novērtējumus un izveidot un piemērot kontroles mehānismus krāpšanas novēršanai un atklāšanai.
- 66** ES līmenī pastāv trīs dažādi kanāli informācijas ziņošanai par atklātiem ANM krāpšanas gadījumiem: divi kanāli Komisijas struktūrām (ECFIN ĢD un OLAF) un viens kanāls Eiropas prokuratūrai (EPPO) (8. attēls). Mēs novērtējam, vai šie ziņošanas mehānismi sniedz Komisijai ticamu informāciju par ANM krāpšanas vispārējo izplatību.

8. attēls | ANM ziņošanas kanāli

Dalībvalstu līmenis

- > Liecības par krāpniecisku darbību, tikai iesaistītās dalībvalstis.
-> Atbilstoši dažu dalībvalstu praksei.

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu un Komisijas sniegto informāciju.

- 67** Krāpšanas seku labošana ir viens no būtiskiem elementiem gan saistībā ar efektīvu krāpšanas apkarošanas satvaru, gan saistībā ar ES finanšu interešu aizsardzību. Ir svarīgi atgūt līdzekļus no krāpniekiem. Šis elements nodrošina to, ka ES līdzekļi netiek piešķirti krāpnieciskiem projektiem, un attur līdzekļu saņēmējus pastrādāt krāpšanu nākotnē. Mēs novērtējam, vai Komisijas un dalībvalstu korektīvie pasākumi pret krāpšanu ANM jomā pietiekami aizsargā ES finanšu intereses. Lai novērtētu ziņošanu un labošanu, mēs izmantojam paši savus kritērijus, par pamatu ņemot Eiropas strukturālo un investīciju fondu praksi, jo uzskatām, ka Komisijas ANM norādījumi pietiekami neaptver šos jautājumus.

Dalībvalstis pārvaldības deklarācijās neziņo par visiem iespējamiem krāpšanas gadījumiem, kas varētu skart ES finanšu intereses

ANM krāpšanas apmēri nav precīzi nosakāmi

- 68** Dalībvalstu pienākums ir katram maksājuma pieprasījumam pievienot pārvaldības deklarāciju, kurā apliecināts, ka sniegtā informācija ir pilnīga, precīza un ticama un ka līdzekļi ir pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem, tostarp noteikumiem attiecībā uz krāpšanu¹³. ANM finansēšanas nolīgumos ir prasīts, lai dalībvalstis nodrošinātu pienācīgu paziņošanu par visiem krāpšanas gadījumiem. Tā kā ANM tiesību aktos nav konkrētu prasību, Komisija savās 2023. gada pamatnostādnēs iesaka par krāpšanas gadījumiem ziņot “atbildīgajām kontroles struktūrām”, valsts iestādēm un OLAF, kā arī pieminēt tos pārvaldības deklarācijās un revīziju kopsavilkumos.
- 69** Mēs konstatējam, ka trīs no četrām mūsu apmeklētajām dalībvalstīm šo padomu ievēro. **Rumānijā** un **Spānijā** ir ieviestas procedūras, saskaņā ar kurām ziņot OLAF par iespējamiem krāpšanas gadījumiem, izmantojot AFCOS, savukārt **Dānija** to dara ar savas revīzijas struktūras starpniecību. **Itālija** iesniedz lietas tieši tikai EPPO, taču neiesniedz OLAF. No tām ANM struktūrām, kas atbildēja uz mūsu aptaujas jautājumiem, 58 % norādīja, ka tās par iespējamu krāpšanu ziņotu OLAF.
- 70** Jau savos iepriekšējos ziņojumos mēs esam norādījuši, ka salīdzinājumā ar kohēzijas politikas fondiem ziņošanai par krāpšanu saistībā ar ANM līdzekļiem trūkst standartizētas un centralizētas pieejas¹⁴, jo tiesību aktos nav prasīts, lai dalībvalstis ziņotu par iespējamās krāpšanas gadījumiem integrētā IT sistēmā, piemēram, pārkāpumu pārvaldības sistēmā. Ziņošanai tiek izmantotas pārvaldības deklarācijas. Tāpat agrāk bijām konstatējuši, ka nav skaidrs, kādos gadījumos būtu jāziņo par iespējamu krāpšanu, vai pastāv ziņošanas robežvērtība un kāda standarta informācija (piemēram, korektīvie pasākumi) jāpaziņo par katru gadījumu¹⁵.

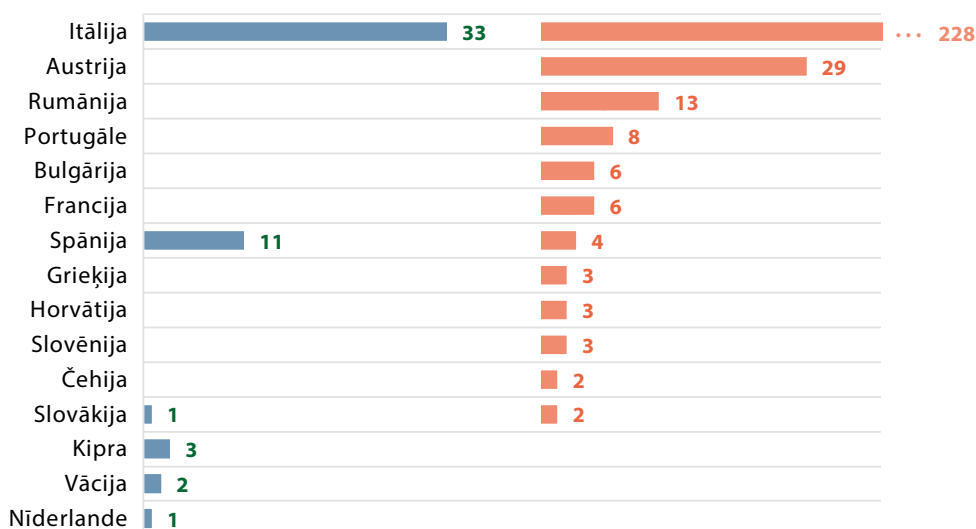
¹³ ANM regula, 22. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļa.

¹⁴ 2022. un 2023. gada pārskati, Apskats 02/2025 un Īpašais ziņojums 07/2023, 80. un 81. punkts.

¹⁵ Turpat.

- 71** Komisijas uzraudzības sistēmā netiek nošķirti iespējamās krāpšanas gadījumi un citi pārkāpumi, tāpēc ir grūti gūt precīzu priekšstatu par visiem iespējamajiem AMN krāpšanas gadījumiem. Mūsu veiktā pārvaldības deklarāciju analīze liecina, ka laikposmā no ANM darbības sākuma 2021. gadā līdz 2024. gada beigām sešas dalībvalstis paziņoja ECFIN ĢD par 51 iespējamās krāpšanas gadījumu ([9. attēls](#)).

9. attēls | Krāpšanas gadījumi, kas paziņoti ECFIN ĢD (pārvaldības deklarācijās) un EPPO, 2021.–2024. gads

Avots: ERP, pamatojoties uz pārvaldības informācijas analīzi un EPPO datiem.

- 72** Minētais skaits ir ievērojami mazāks nekā EPPO izmeklēto lietu skaits. EPPO savā [2024. gada ziņojumā](#) informēja, ka kopš ANM darbības sākuma tā ir izmeklējusi 307 ANM krāpšanas lietas, no kurām 32 lietās ir uzsākta izskatīšana, 80 personām ir izvirzīta apsūdzība un divās lietās ir notiesājoši spriedumi. Šo atšķirību daļēji var skaidrot ar to, ka dalībvalstis pārvaldības deklarācijās neziņo par visiem iespējamās krāpšanas gadījumiem, kas varētu skart ES finanšu intereses, un ka dažas dalībvalstis ziņo par krāpšanas gadījumiem tikai pēc tam, kad aizdomās turamie ir saukti pie kriminālatbildības.
- 73** [OLAF 2023. gada ziņojumā](#) nebija minēta neviena izmeklēšanā esoša lieta saistībā ar ANM krāpšanas gadījumiem. [OLAF 2024. gada ziņojumā](#) bija iekļautas 95 izmeklēšanas lietas, kas sāktas saistībā ar “Dalīto pārvaldību un ANM”, bet šīs abas jomas nebija nodalītas. OLAF mūs informēja, ka, aplūkojot stāvokli 2025. gada aprīlī, Birojs izmeklēja 42 lietas, kurās bija radušās aizdomas par ANM pārkāpumiem, taču nevienā gadījumā lieta nebija beigusies ar iespējamās krāpšanas apstiprinājumu. OLAF mūs informēja arī par to, ka Birojs var sākt izmeklēšanu pat tad, ja projekts vēl nav iekļauts Komisijai iesniegtā maksājuma pieprasījumā vai ja tas vēlāk ir atsaukts.

- 74** Komisija par krāpšanas gadījumiem, kas skar ES finanšu intereses, atzīst tikai tos gadījumus, kas saistīti ar maksājuma pieprasījumā iekļautiem projektiem. Tādējādi dalībvalstīm nav pienākuma ziņot par iespējamiem krāpšanas gadījumiem, kas skar projektus, kuri atsaukti no maksājuma pieprasījumiem pirms to iesniegšanas Komisijai. Šī interpretācija atšķiras no EPPO izmantotās interpretācijas, kā arī no Komisijas interpretācijas attiecībā uz citiem ES fondiem, piemēram, Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem¹⁶. Ja aplūkojam pirmspievienošanās politiku, tai Komisija ir noteikusi vēl stingrāku pieeju: ir jāziņo par visiem pārkāpumiem, tostarp par tiem, kas atklāti un laboti pirms maksājuma pieprasījuma iesniegšanas Komisijai¹⁷.
- 75** Četru revīzijā apmeklēto dalībvalstu koordinējošās struktūras mums apstiprināja, ka tiek piemērota Komisijas interpretācija un netiek ziņots par tādiem krāpšanas gadījumiem, kuri konstatēti maksājuma pieprasījumos neiekļautos projektos. Tomēr mēs novērojam, ka Spānija un Itālija iekļāva šādus gadījumus savā pārvaldības deklarācijā, ko iesniedza Komisijai pēc mūsu revīzijas apmeklējuma.
- 76** Uzskatām, ka dalībvalstīm būtu jāziņo par visiem krāpšanas gadījumiem, kas skar projektus, kurus plānots finansēt no ANM, neatkarīgi no tā, vai projekts pēc tam ir ticis iekļauts maksājuma pieprasījumā kā pierādījums atskaites punktu vai mērķrādītāju izpildei. Tas sniegtu pilnīgāku priekšstatu par krāpšanas izplatību ANM.

¹⁶ SWD(2021) 258, *Statistical evaluation of irregularities reported for 2020*, 3.3.4. iedaļa.

¹⁷ SWD(2024) 193, *Statistical evaluation of irregularities reported for 2023*, 5. iedaļa.

Dažas dalībvalstis pārvaldības deklarācijās neziņo par krāpšanu uzreiz, tiklīdz tā ir atklāta

77 Lai gan ANM tiesiskajā regulējumā ir iekļauti noteikumi par krāpšanas gadījumu paziņošanu pārvaldības deklarācijās, ne [ANM regulā](#), ne finansēšanas nolīgumos, ne Komisijas pamatnostādnēs nav noteikts, kad precīzi krāpšanas atklāšanas un izmeklēšanas ciklā iespējamais krāpšanas gadījums pārvaldības deklarācijā ir jāpaziņo. Līdz ar to nav skaidrs, vai krāpšanas gadījums jāpaziņo tad, kad:

- administratīvās/pārvaldības pārbaudēs tiek secināts, ka pastāv aizdomas par krāpšanu;
- aizdomas par krāpšanu ir paziņotas izmeklēšanas vai kriminālvajāšanas iestādēm;
- ir sākusies izmeklēšana;
- ir izvirzīta apsūdzība (oficiālā procedūrā) vai
- ir pieņemts galīgais tiesas nolēmums.

Mēs uzskatām, ka dalībvalstīm būtu jāziņo par aizdomām par krāpšanu, tiklīdz tās ir radušās.

78 Mūsu apmeklētās dalībvalstis bija pieņēmušas dažādas pieejas attiecībā uz laiku, kad ziņot par aizdomām par krāpšanu ([10. attēls](#)).

10. attēls | Iespējamās krāpšanas paziņošana

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju.

- 79** Pēc mūsu revīzijas apmeklējuma visas četras valstis atjaunināja norādījumus par krāpšanas paziņošanu, bet turpina ziņot dažādos laikos ([5. izcēlums](#)).

5. izcēlums

Uzlabojumi ziņošanā par krāpšanu

Itālija

Kopš 2024. gada decembra Itālijas koordinējošā struktūra ir atjauninājusi procedūras, kurās tagad noteikts, ka pārvaldības deklarācijā aizdomas par krāpšanu ir atzīstamas jau tad, kad aizdomās turamie tiek saukti pie kriminālatbildības.

Spānija

2025. gada jūlijā Spānijas koordinējošā struktūra oficiāli nostiprināja procedūru, saskaņā ar kuru īstenošanas struktūru paziņoti iespējamās krāpšanas gadījumi ir jānorāda pārvaldības deklarācijā. Šo procedūru pirmo reizi piemēroja pārvaldības deklarācijā, kas tika iesniegta Komisijai 2024. gada decembrī.

Dānija

2025. gada maijā koordinējošā struktūra pārskatīja procedūru, kurā tagad ir minēts, ka īstenošanas struktūrām būtu jāziņo par iespējamām krāpšanas gadījumiem ne tikai revīzijas struktūrai, bet arī koordinējošajai struktūrai.

Rumānija

2025. gada augustā koordinējošā struktūra atjaunināja savu procedūru, ar kuru tagad ANM struktūrām ir uzdots pārvaldības deklarācijā ziņot par iespējamām krāpšanas gadījumiem, kas saistīti ar maksājuma pieprasījumā iekļautiem mērķrādītājiem un atskaites punktiem.

Kad būs veikti pēdējie ANM maksājumi, nebūs obligāta kanāla, pa kuru ziņot Komisijai par krāpšanu

- 80** Kaut arī pēc ANM beigām saskaņā ar finansēšanas nolīgumiem dalībvalstis joprojām būs atbildīgas par iespējamās krāpšanas paziņošanu, tiklīdz Komisija būs veikusi pēdējo maksājumu (2026. gada decembrī) vairs netiks prasīts galvenais ziņošanas mehānisms – pārvaldības deklarācijas. Citu ES fondu īstenošanā dalībvalstis ziņo OLAF par pārkāpumiem (tostarp krāpšanu) integrētā IT sistēmā. ANM regulā šādas prasības nav. Tas, ka finansēšanas nolīgumos nav paredzēts strukturēts mehānisms pārkāpumu paziņošanai Komisijai pēc 2026. gada, ir būtisks jautājums, jo lielākās investīcijas ir plānotas ANM darbības beigās, un tas palielina risku, ka pēc pēdējā ANM maksājuma varētu rasties krāpšanas gadījumi ar lielu finansiālo ietekmi, par kuriem netiks paziņots Komisijai.
- 81** Tā kā Komisijai trūkst datu par tai paziņoto krāpšanas gadījumu skaitu un apmēru, tas ietekmē Komisijas spēju īstenot korekcijas un uzraudzīt, vai dalībvalstis pietiekami atgūst līdzekļus no galasaņēmējiem (88. punkts).

Dalībvalstīm nav pienākuma atgūt summas ieskaitīt atpakaļ ES budžetā, un lielāko daļu līdzekļu atgūs pēc ANM īstenošanas perioda

Dalībvalstīm ir jāatgūst krāpnieciskie līdzekļi no galasaņēmējiem, bet šīs summas nav jāieskaita atpakaļ ES budžetā

- 82** Krāpšanas gadījumi var ietekmēt ANM finansējumu dalībvalstīm divējādi. Pirmkārt, apstiprināts krāpšanas gadījums var izraisīt atskaites punktu vai mērķrādītāju rezultātu zaudēšanu (izpildes atcelšana)¹⁸. Praksē šāda iespējamība ir maz ticama. Tas ir tāpēc, ka lielāko daļu krāpšanas gadījumu, ko apstiprinās ar galīgu tiesas lēmumu, visticamāk, apstiprinās pēc ANM darbības beigām (86. punkts). ANM regulā nav pieminētas finansiālas sekas, ko varētu izraisīt “izpildes atcelšana” pēc pēdējā ANM maksājuma, kam jābūt veiktam līdz 2026. gada 31. decembrim¹⁹. Tātad Komisijai visi korektīvie pasākumi, ko izraisa izpildes atcelšana, ir jāveic pirms šā datuma.

¹⁸ COM(2023) 545, *Annex to the Commission's report on the implementation of the RRF*.

¹⁹ Apskats 02/2025 “Uz sniegumu vērsta pieeja, pārskatatbildība un pārredzamība – no ANM nepilnībām gūtā pieredze”, 56. punkts.

- 83** Otrkārt, ANM regulā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jālabo katra atklātā krāpšanas gadījuma ietekme un ir jāuzsāk tiesvedība, lai atgūtu līdzekļus²⁰. Taču Regulā nav noteikti dalībvalstīs veicamo citu korektīvo pasākumu veidi, piemēram, galasaņēmējam pienākošos maksājumu apturēšana vai attiecīgā projekta izņemšana no Komisijai iesniegtā maksājuma pieprasījuma. Šādus korektīvos pasākumus veic citos ES fondos.
- 84** ANM finansēšanas nolīgumos ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāatgūst līdzekļi no galasaņēmējiem. Tomēr dalībvalstīm nav jāatmaksā atgūtie līdzekļi ES budžetā, ja vien Komisija tos neuzskata par nepietiekamiem²¹. Lai gan šādā veidā ir iespējams stimulēt dalībvalstis atgūt līdzekļus, tas ir pretrunā citu ES fondu pieejai, proti, ka ES budžetā ir jāpārskaita visi krāpnieciski izlietotie līdzekļi (piemēram, pētniecībā) vai tie ir jāatsauc un jāaizstāj ar pareizi izlietotiem līdzekļiem (piemēram, kohēzijas jomā). Turklāt saskaņā ar finansēšanas nolīgumiem gadījumos, kad krāpšana ir pieļauta publiskajā iepirkumā, dalībvalstīm ir jāsniedz Komisijai pierādījumi par attiecīgo summu atgūšanu tikai no galasaņēmējiem (līgumslēdzējām iestādēm), bet nevis, piemēram, no personām, kuras ir iesaistītas krāpnieciskās shēmās un ir noslēgušas līgumus ar saņēmējiem²². Šis ierobežojums varētu mazināt līdzekļu atgūšanas atturošo spēku.
- 85** Šajā kontekstā mēs atzīmējam, ka, lai gan Komisija to nav īpaši ieteikusi, viena no četrām mūsu revīzijas izlasē iekļautajām dalībvalstīm – **Itālija** – piemēro citu ES fondu praksi un izņem no Komisijai iesniegtiem maksājuma pieprasījumiem projektus, kas ir iesaistīti notiekošā krāpšanas izmeklēšanā. Turklāt **Itālijā** un **Spānijā** ir noteikumi, kas paredz apturēt maksājumus saņēmējiem, ja rodas aizdomas par krāpšanu.

²⁰ Regula (ES) 2021/241, 22. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 5. punkts.

²¹ C/2024/4618, Komisijas paziņojums “Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem”, IV pielikums.

²² C/2024/4618, Komisijas paziņojums “Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem”, V iedaļa, 18. lpp.

Lielāko daļu līdzekļu atgūs no galasaņēmējiem pēc 2026. gada

- 86** Komisija mūs ir informējusi, ka tai parasti ir jāsagaida galīgais tiesas lēmums, pirms pieprasīt no dalībvalstīm pierādījumus par to, ka pietiekamā apmērā ir atgūti izkrāptie līdzekļi. Laika posms no apsūdzības izvirzīšanas līdz galīgajam tiesas lēmumam var būt ļoti garš. Tā kā mūsu revīzijas laikā tiesas lēmumi bija pieņemti tikai dažās ANM krāpšanas lietās, EPPO rīcībā vēl nav datu par izmeklēšanas ilgumu no apsūdzības izvirzīšanas līdz galīgajam tiesas lēmumam. Lielākā daļa mūsu aptaujas respondentu (71 %) norādīja, ka no izmeklēšanas sākuma līdz galīgajam tiesas lēmumam paiet divi līdz pieci gadi, un vēl 27 % norādīja, ka tas prasa vairāk nekā piecus gadus.
- 87** No mūsu apmeklētajām dalībvalstīm **Itālijas** iestādes mūs informēja, ka 2024. gadā tika sāktas kriminālvajāšanas procedūras attiecībā uz projektiem, kas deklarēti 2021. gada maksājuma pieprasījumā. Tas liecina, ka daudzos gadījumos krāpšanas lietu apstiprināšana ar galīgo tiesas lēmumu notiks pēc ANM darbības beigām (pēc 2026. gada decembra).
- 88** Komisija pēc 2026. gada 30. septembra vairs nesaņems pārvaldības deklarācijas²³, kas ir galvenais avots, no kura Komisija iegūst informāciju par dalībvalstu atgūtajiem ANM līdzekļiem. Tā kā lielāko daļu krāpšanas korekciju veiks pēc minētā datuma, bet trūks strukturēta mehānisma, ar kuru ziņot par ANM atgūtajiem līdzekļiem, pastāv risks, ka Komisijas rīcībā nebūs informācijas, uz kuras pamata sekot lietu virzībai un galu galā atgūt līdzekļus, ja tos pietiekamā apmērā nebūs atguvušas dalībvalstis (**81.** punkts).

Šo ziņojumu 2025. gada 16. decembra sēdē Luksemburgā pieņēma V apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Jan Gregor*.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

²³ COM(2025) 310, Komisijas paziņojums par *NextGenerationEU*.

Pielikumi

I pielikums. Par revīziju

Ievads

ES tiesību akti attiecībā uz krāpšanu

- 1) Eiropas Savienība (konkrēti, Komisija) un dalībvalstis ir kopīgi atbildīgas par krāpšanas un citādas ES finanšu intereses apdraudošas nelikumīgas rīcības apkarošanu¹. Šis pienākums attiecas uz visiem ES ieņēmumiem un visām ES izdevumu programmām visās politikas jomās.
- 2) ES finanšu intereses apdraudoša krāpšana ir definēta² kā tīša darbība vai bezdarbība, kas saistīta ar:
 - kļūdainu, neprecīzu vai nepilnīgu paziņojumu vai dokumentu izmantošanu vai iesniegšanu, kā rezultātā notiek nelikumīga līdzekļu piesavināšanās vai to nelikumīga ieturēšana no ES vispārējā budžeta vai budžetiem, ko pārvalda ES vai kas tiek pārvaldīti tās uzdevumā;
 - informācijas neizpaušanu, ar ko tiek pārkāptas īpašas saistības, radot tādas pašas sekas; vai
 - šādu līdzekļu nepareizu izmantošanu, kas neatbilst mērķiem, kuriem tie tika sākotnēji piešķirti.

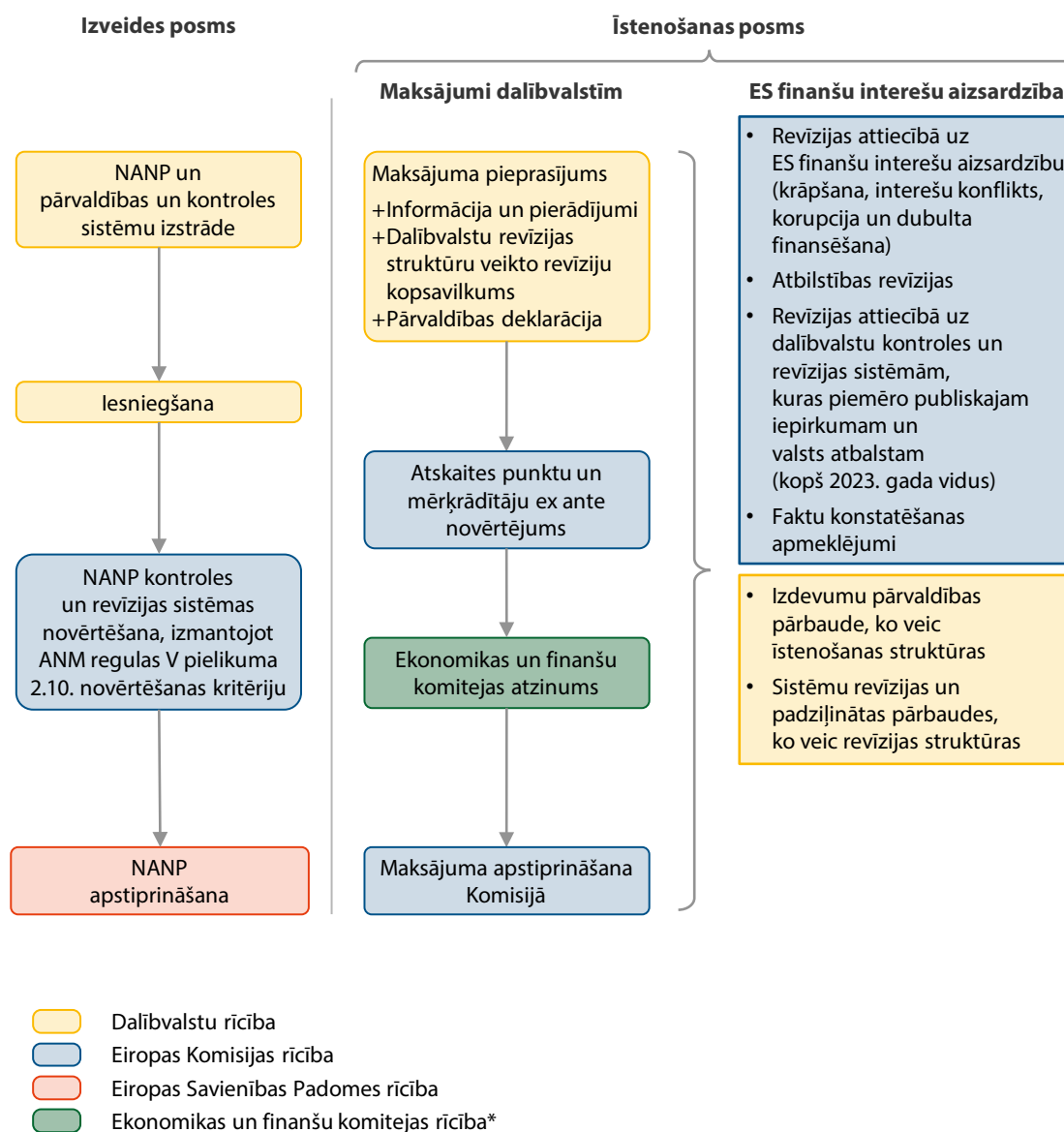
¹ LESD, 325. pants.

² Direktīva (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (FIA direktīva), 3. pants.

ANM pārvaldības un kontroles satvars, ar kuru ES finanšu intereses aizsargā no krāpšanas

- 3) ANM ir vajadzīgs īpašs kontroles satvars Komisijas un dalībvalstu līmenī, kas nodrošinātu ES finanšu interešu aizsardzību pret krāpšanu ([1. attēls](#)).

1. attēls | Komisijas ieviestās ANM kontroles sistēmas elementi

* Komiteja veicina politikas koordināciju starp dalībvalstīm. Tajā darbojas valsts pārvaldes iestāžu un centrālo banku augstākās amatpersonas.

Avots: ERP.

Komisijas ieviestais krāpšanas apkarošanas kontroles satvars

- 4) Komisija atbild par ES finanšu interešu aizsardzību pret krāpšanu. Tostarp ir jāiegūst pietiekama pārlicība no dalībvalstīm, ka to sistēmas efektīvi novērš, atklāj un labo krāpšanu, korupciju un interešu konfliktu (nopietni pārkāpumi) un dubultu finansēšanu³.
- 5) Komisijas kontroles satvarā ES finanšu interešu aizsardzībai pret krāpšanu ietilpst:
 - dalībvalstu NANP novērtējums, kas ietver arī nacionālajos plānos izklāstīto krāpšanas kontroles sistēmu piemērotības pārbaudi;
 - sistēmu revīzijas, kurās skata krāpšanas novēršanai, atklāšanai un labošanai piemērotās dalībvalstu kontroles sistēmas un atbilstību nosacījumiem, kas izklāstīti finansēšanas un aizdevumu nolīgumos (ES finanšu interešu aizsardzības revīzijas).
- 6) Komisija var samazināt dalībvalsts ANM atbalstu (samazinot piešķirumu vai atgūstot jau izmaksātus līdzekļus), ja tā konstatē:
 - nopietnus pārkāpumus (tostarp krāpšanu), kas ietekmē ES finanšu intereses, bet ko dalībvalsts nav novērsusi, vai
 - nopietnus finansēšanas vai aizdevumu nolīgumu pienākumu pārkāpumus⁴, piemēram, nav pildīts pienākums veikt atbilstīgus pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu.
- 7) Komisijas ģenerāldirektors gada darbības pārskatam pievieno ticamības deklarāciju, kas ir galvenais instruments ziņošanai par to, vai ir pamatota pārlicība par samērīgu samazinājumu īstenošanu gadījumos, kad notikusi krāpšana vai pieļauta nopietna ANM finansēšanas nolīgumos noteikto pienākumu neizpilde. Šī pārlicība tiek sniegta papildus abiem pārējiem pārlicības nodrošināšanas pilāriem.
- 8) Komisijas 2023. gada krāpšanas apkarošanas stratēģijā ir uzsvēta Komisijas apņemšanās pastāvīgi novērst un atklāt krāpšanu ANM jomā, izstrādājot riska analīzi un veicot revīzijas ar mērķi aizsargāt ES finanšu intereses⁵. Komisija savās pamatnostādnēs iesaka dalībvalstu iestādēm aptvert visu krāpšanas apkarošanas ciklu (**2. attēls**) – novēršanu, atklāšanu, labošanu un ziņošanu.

³ ANM regula, 54. apsvērums un 22. panta 1. punkts.

⁴ Turpat, 22. panta 5. punkts.

⁵ COM(2023) 405, Komisijas stratēģijas krāpšanas apkarošanai rīcības plāns – pārskatīšana 2023. gadā.

2. attēls | Krāpšanas apkarošanas cikls

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādnēm.

Dalībvalstu ieviestais krāpšanas apkarošanas kontroles satvars

- 9) Dalībvalstu pienākums ir ieviest efektīvu un lietderīgu iekšējās kontroles sistēmu, veikt pienācīgus pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu, un sākt tiesvedību, ja jāatgūst krāpnieciski izlietoti līdzekļi⁶. Dalībvalstis var izmantot jau esošu(-as) pārvaldības un kontroles sistēmu(-as) un attiecīgās izpildes struktūras, tostarp tās, ko izmanto citiem ES fondiem, piemēram, Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, vai tās, ko izmanto valsts budžeta pārvaldībā.
- 10) Kad dalībvalstis iesniedz Komisijai sākotnējos vai pārskatītos NANP, tām ir jāsniedz informācija par kārtību, kādā valstu sistēmas novērš, atklāj un labo krāpšanu⁷.

⁶ ANM regula, 22. panta 1. un 2. punkts.

⁷ Turpat, 2.10. novērtēšanas kritērijs, 18. panta 4. punkta r) apakšpunkts un V pielikums.

11) Galvenās struktūras dalībvalstu kontroles un revīzijas sistēmās ir šādas:

- a) **koordinējošā struktūra**, ko ANM īstenošanai ir izraudzījusies dalībvalsts. Tai ir vispārējā atbildība par NANP īstenošanas uzraudzību dalībvalsts uzdevumā, un tā ir vienīgais kontaktpunkts Komisijai;
- b) **īstenošanas struktūras (parasti ministrijas vai aģentūras)**, kas atbild par atsevišķu pasākumu īstenošanu. Šīm struktūrām kopīgi ar deleģētajām īstenošanas vai kontroles struktūrām ir uzticēts, pirmkārt, nodrošināt pasākumu izpildi un, otrkārt, atbildēt par nopietnu pārkāpumu (krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta) neesamības pārbaudēm, kurās tiek iegūta vajadzīgā pārlicība par ES finanšu interešu aizsardzību. Iegūtā pārlicība tiek nodota koordinējošajai struktūrai, un tā nepieciešama, lai varētu parakstīt pārvaldības deklarāciju;
- c) **revīzijas struktūra**, kas veic sistēmu revīzijas un atsevišķu investīciju un reformu atbalsta gadījumu revīzijas, tostarp efektīvi novērtē krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta risku. Šai struktūrai jābūt funkcionāli neatkarīgai no ANM pasākumu īstenošanas attiecīgajā dalībvalstī, un tās rīcībā ir jābūt pietiekamiem resursiem ANM revīzijas pienākumu pildīšanai.

12) Īstenošanas posmā dalībvalstīm katram maksājuma pieprasījumam ir jāpievieno pārvaldības deklarācija, kas apliecina, ka to kontroles sistēmas sniedz vajadzīgās garantijas par līdzekļu pārvaldīšanu saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem, īpaši noteikumiem par nopietnu pārkāpumu un dubultas finansēšanas novēršanu. Dalībvalstu pienākums ir iesniegt arī veikto revīziju kopsavilkumu, kurā cita starpā iekļauj informāciju par konstatētajām nepilnībām vai atklātajiem krāpšanas gadījumiem, kā arī par veiktajiem korektīvajiem pasākumiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

- 13) Šīs revīzijas mērķis bija novērtēt to Komisijas un dalībvalstu sistēmu efektivitāti, kuras izveidotas, lai ANM jomā aizsargātu ES finanšu intereses pret krāpšanu. Mēs novērtējām, vai:
- Komisija ir palīdzējusi uzlabot ANM krāpšanas apkarošanas satvaru, nosakot pamatprasības un revidējot dalībvalstu sistēmas;
 - dalībvalstis ir ieviesušas labus krāpšanas novēršanas un atklāšanas pasākumus;
 - procedūras, saskaņā ar kurām ziņo par krāpšanu un veic labojumus, ir pietiekamas, lai aizsargātu ES finanšu intereses.
- 14) Attiecībā uz dalībvalstīm mēs ņēmām vērā pierādījumus līdz 2024. gada decembrim, savukārt attiecībā uz Komisiju – līdz 2025. gada jūlijam. Tā kā ANM tiesiskajā regulējumā nav detalizētu krāpšanas apkarošanas prasību, mēs novērtējām dalībvalstu krāpšanas novēršanas un atklāšanas sistēmu efektivitāti, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem. Uzskatām, ka norādījumi atbilst konkrētajam mērķim⁸. Ziņošanas un labošanas novērtēšanai mēs izmantojām paši savus kritērijus, par pamatu ņemot Eiropas strukturālo un investīciju fondu praksi, jo uzskatām, ka Komisijas norādījumos nav paredzēti pietiekami pasākumi ES finanšu interešu aizsardzībai.
- 15) Šis revīzijas ziņojums papildina divus mūsu agrākos ziņojumus: [īpašo ziņojumu 07/2023 “Komisijas ieviestās ANM kontroles sistēmas struktūra”](#), kurā tika aplūkoti problēmjautājumi saistībā ar ziņošanu par krāpšanu, un [īpašo ziņojumu 09/2025 “Sistēmas, ar kurām nodrošina ANM izdevumu atbilstību publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem”](#), kurā konstatēts, ka Komisija nav spējusi gūt pietiekamu pārliecību par ANM izdevumiem piemēroto dalībvalstu iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti.

⁸ Piemēram, Norādījumi par to, kā novērtēt iekšējās kontroles sistēmas, ko dalībvalstis ieviesušas saistībā ar Atvērto Atvērto un noturības mehānismu, Eiropas Komisija, 2023; Krāpšanas riska novērtējums un efektīvi un samērīgi krāpšanas apkarošanas pasākumi, Eiropas Komisija, 2014.

16) Šajā revīzijā mēs:

- pārbaudījām tiesību aktos noteiktos Komisijas un dalībvalstu pienākumus un prasības krāpšanas apkarošanas jomā;
- rīkojām sanāksmes ar Komisijas pārstāvjiem;
- rīkojām sanāksmes ar darbiniekiem no dažām mūsu izlasē iekļautajām ANM iestādēm četrās atlasītās dalībvalstīs (aptvērām īstenošanas struktūras, koordinējošās struktūras un revīzijas struktūras), kā arī ar citām galvenajām ieinteresētajām personām, kuras ir iesaistītas krāpšanas apkarošanā ANM jomā;
- izskatījām Komisijas krāpšanas apkarošanas kontroles satvaru, tostarp revīzijas stratēģiju, sistēmu revīziju veikšanu attiecībā uz ES finanšu interešu aizsardzību un dalībvalstīm sniegtos norādījumus;
- veicām IT revīziju par rīka *Arachne* izmantošanu krāpšanas jomā atlasītajās dalībvalstīs (*Arachne* efektivitāte neietilpa revīzijas tvērumā);
- izskatījām atlasīto dalībvalstu krāpšanas apkarošanas kontroles satvaru un pārbaudījām krāpšanas apkarošanas pasākumu īstenošanu, tostarp pārbaudes par krāpšanas neesamību saistībā ar atlasītiem mērķrādītājiem/atskaites punktiem;
- analizējām Komisijas un atlasīto dalībvalstu korektīvos pasākumus;
- pārbaudījām, kā atlasītās dalībvalsts ziņo par atklāto krāpšanu pārvaldības deklarācijās.

17) Revīzijai atlasījām četras dalībvalstis. Tās bija Dānija, Itālija, Rumānija un Spānija. Atlases pamatā bija vairāki faktori, tostarp *EPPO* skatītu ANM lietu skaits, kritiski un ļoti svarīgi konstatējumi Komisijas revīzijās attiecībā uz ES finanšu interešu aizsardzību, finanšu piešķirumi ANM un līdz 2024. gada jūlijam veikto maksājumu apjoms. Katrā dalībvalstī mēs novērtējām krāpšanas apkarošanas sistēmas, ko bija ieviesusi koordinējošā struktūra, revīzijas struktūra un divas īstenošanas struktūras. Īstenošanas struktūras atlasījām, pamatojoties uz Komisijas iepriekšējās revīzijās apzināto risku.

18) Cita starpā apspriedāmies arī ar *EPPO* un *OLAF*, lai gūtu dziļāku izpratni par šo iestāžu lomu ANM krāpšanas apkarošanas satvarā.

- 19) Veicām ANM iestāžu aptauju, lai izprastu to darbības, kas saistītas ar ANM aizsardzību pret krāpšanu. Saņēmām atbildes no 113 ANM iestādēm 24 dalībvalstīs. Aptauju izsūtījām pa e-pastu 2024. gada 19. novembrī, un tā bija adresēta visām dalībvalstu koordinējošajām struktūrām un revīzijas struktūrām, kā arī 107 īstenošanas struktūrām, kuras Komisija bija pārbaudījusi savās revīzijās attiecībā uz ES finanšu interešu aizsardzību. Atbilžu īpatsvars veidoja attiecīgi 85 %, 67 % un 74 %.
- 20) Sagaidām, ka šīs revīzijas secinājumi palīdzēs stiprināt ANM sistēmas, kas gan Komisijas, gan dalībvalstu līmenī vērstas uz ES finanšu interešu aizsardzību pret krāpšanu. Tā kā lielākās investīcijas ir plānotas ANM darbības nogalē, krāpšanas gadījumi, visticamāk, atklāsies šā mehānisma beigu posmā vai pēc tam. Mūsu konstatējumi un ieteikumi noderēs arī turpmākiem instrumentiem, kuru finansēšanas modeļi būs līdzīgi ANM.

II pielikums. Rīka *Arachne* izmantošana ANM

Krāpšanas riska pārbaude ar rīku *Arachne*

- 1) *Arachne* ir integrēts datizraces un riska novērtējuma IT rīks, ko Komisija izstrādājusi, lai palīdzētu vadošajām iestādēm veikt administratīvās un pārvaldības pārbaudes. Šis rīks ir paredzēts tam, lai dalībvalstu sniegtajiem datiem pievienotu publiski pieejamu informāciju ar mērķi, pamatojoties uz noteiktiem rādītājiem, apzināt projektus, saņēmējus, līgumus, darbuzņēmējus un apakšuzņēmējus, kas varētu būt pakļauti krāpšanas, interešu konfliktu vai citu pārkāpumu riskam. Tādējādi iestādes var saņemt noderīgus signālus par iespējamiem riskiem un pieprasīt izmeklēšanu.
- 2) Rīkā *Arachne* ir definētas septiņas riska kategorijas: iepirkums, līgumu pārvaldība, attiecināmība, sniegums, pamatotība, koncentrācija, reputācija un krāpšanas brīdinājumi. Tiek aprēķināts riska novērtējums katram projektam, saņēmējam, līgumam un darbuzņēmējam, un tas palīdz noteikt augstākā riska vienības katrā kategorijā.
- 3) Krāpšanas risks ir analizēts kategorijā “Reputācijas un krāpšanas brīdinājumi”. Šajā kategorijā ir 33 riska rādītāji:
 - finanšu riski: saņēmēju, projektu partneru, darbuzņēmēju, apakšuzņēmēju un konsorciju dalībnieku vispārējais finansiālais sniegums, pamatojoties uz finanšu pārskatu datiem;
 - savstarpējas saistības riski: saistība starp atbalsta saņēmējiem, projektu partneriem, darbuzņēmējiem, apakšuzņēmējiem un konsorcija dalībniekiem un to oficiālajiem pārstāvjiem un saistītiem cilvēkiem;
 - reputācijas riski: iesaiste notikumos, kas, iespējams, varētu kaitēt reputācijai (piemēram, bankrots);
 - sankciju riski: saņēmēji, projektu partneri, darbuzņēmēji, apakšuzņēmēji un konsorciju dalībnieku vai to oficiālie pārstāvji un saistītie cilvēki, kuri iekļauti melnajos sarakstos vai citu veidu sankciju sarakstos;
 - izmaiņu riski: jebkādu veidu izmaiņas, piemēram, mainās uzņēmuma struktūra, nosaukums, adrese vai direktori.

- 4) Katram rādītājam piešķir vērtību un svaru skalā no 5 līdz 20. Ņemot vērā pieejamos rādītājus un to svērumus, rīkā *Arachne* tiek aprēķināts vispārējais reputācijas un krāpšanas svērums: saskaita pieejamo rādītāju 10 augstākās vērtības, kuras daļa ar 10 visaugstāko svērumu ieguvušo pieejamo rādītāju svērumu summu. Aprēķina rezultāti kopā ar katra rādītāja svērumu un visu attiecīgo informāciju tiek iekļauti sistēmas ziņojumā. Jebkura projekta riska vērtējums var būt no 0 līdz 50.

Vispārējs novērtējums par *Arachne* izmantojumu (Dānija, Itālija un Rumānija)

Pamatnostādņu pieejamība

- 5) Revidētajās dalībvalstīs mēs konstatējām, ka **Itālija** ir izstrādājusi valsts pamatnostādnes, kurās aprakstīts *Arachne* izmantošanas tiesiskais regulējums, un katra mūsu revīzijas izlasē iekļautā struktūra ir sagatavojusi arī savas pamatnostādnes, kurās sīkāk aprakstīta rīka izmantošana. Arī **Rumānijā** īstenošanas struktūras bija sagatavojušas savas pamatnostādnes, savukārt **Dānijā** *Arachne* izmanto tikai revīzijas struktūra, kura arī ir izstrādājusi attiecīgas pamatnostādnes.

Pārbaūžu un revīziju veikšana un regulāra riska novērtējuma uzraudzīšana

- 6) **Itālijā** īstenošanas struktūras un revīzijas struktūra izmanto *Arachne* krāpšanas pārbaudēs. Īstenošanas struktūras galvenokārt pārbauda projektos iesaistītos saņēmējus, un rezultāti tiek dokumentēti attiecīgos kontrolesarakstos. Revīzijas struktūra izmanto šā rīka ziņojumus riska novērtēšanai, atbilstības revīzijām un padziļinātajām pārbaudēm.
- 7) **Rumānijā** koordinējošā struktūra iesaka īstenošanas struktūrām izmantot *Arachne* tikai tad, ja ir liecības par iespējamu krāpšanu. Viena no divām revīzijai atlasītajām īstenošanas struktūrām jau ANM pasākumu sākumā noteica, kad projekta ciklā iespējamu krāpšanas gadījumu pārbaudīšanai ir jāizmanto *Arachne*. Otrā īstenošanas struktūra to ir izdarījusi tikai 2025. gadā, tātad jau pēc mūsu revīzijas.
- 8) **Dānijā** *Arachne* izmanto tikai revīzijas struktūra. Reizi gadā revīzijas struktūra ziņo īstenošanas struktūrām par projektiem un saņēmējiem, kuri pārsniedz 40 punktu atzīmi (no 50 iespējamiem punktiem) kopējā riska novērtējumā vai sadaļas "Reputācijas un krāpšanas brīdinājuma signāli" novērtējumā. Šis paziņošanas mērķis ir norāde īstenošanas struktūrām veikt papildu pārbaudes. Īstenošanas struktūrām ir jāizskata katra rādītāja vērtējums, jānovērtē savi kontroles mehānismi un jāpaskaidro revīzijas struktūrai, kā tās plāno mazināt apzinātos riska faktorus.

- 9) Visas trīs revidētās dalībvalstis, kuras lieto *Arachne*, izmanto sadaļu “Reputācijas un krāpšanas brīdinājuma signāli”, lai pārbaudītu kopējo vērtējumu šajā riska kategorijā. Tomēr ne visas dalībvalstis ir skaidri noteikušas to projekta cikla posmu, kurā tas būtu jādara. Risku **uzraudzības** nolūkā *Arachne* sistēma reizi nedēļā pārrēķina risku vērtējumus. Riska vērtējumam mainoties, iepriekšējās vērtības tiek saglabātas un parādītas hronoloģiskā formātā. Rīks piedāvā funkciju “Brīdiniet mani”, kas ļauj lietotājiem saņemt e-pastu, ja piepildās noteikti nosacījumi. Taču mēs konstatējām, ka neviena no dalībvalstīm neizmanto šo funkciju vai nu tāpēc, ka tās par to nezina (Dānija), vai arī tās apšaubā šīs funkcijas lietderību (Itālija).

Darbiniekiem piešķirtās piekļuves tiesības

- 10) **Itālijā** koordinējošā struktūra piešķir piekļuvi *Arachne* tiem īstenošanas struktūru darbiniekiem, kuri ir tieši vai netieši iesaistīti krāpšanas pārbaudēs. **Rumānijā** koordinējošā struktūra nodrošina piekļuvi *Arachne* tiem katras īstenošanas struktūras darbiniekiem, kuri ir izraudzīti darbam ar šo rīku. **Dānijā** piekļuve ir piešķirta tikai diviem revīzijas struktūras darbiniekiem, kuri atbild par datu augšupielādi un izguvi.

Precīzu un pietiekamu datu augšupielāde

- 11) **Itālijā** datus konsekventi katru mēnesi vāc un augšupielādē koordinējošā struktūra. **Dānijā** tā ir revīzijas struktūra, kura reizi trīs mēnešos pieprasa datus no īstenošanas struktūrām un augšupielādē tos *Arachne*. **Rumānijā** par datu vākšanu un augšupielādi atbild īstenošanas struktūras, un koordinējošā struktūra iesaka augšupielādi veikt reizi trīs mēnešos, bet neuzrauga augšupielādēto datu daudzumu.
- 12) *Arachne* augšupielādēto ANM projektu skaits ievērojami atšķiras. 2025. gada maijā Itālija bija augšupielādējusi vairāk nekā 275 000 projektu, Dānija – 82 000, bet Rumānija – nedaudz mazāk nekā 8000. Atšķirībā no Itālijas, kura cieši uzrauga datu augšupielādi un *Arachne* rīkā ir ievietojusi 97 % no īstenotajiem projektiem, citām dalībvalstīm nav visaptveroša priekšstatsa par to, vai šajā rīkā ir augšupielādēti visi projekti.

Saīsinājumi

Saīsinājums	Definīcija/paskaidrojums
<i>AFCOS</i>	dalībvalsts izraudzīts krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests
<i>ANM</i>	Atvaseļošanas un noturības mehānisms
<i>ECFIN ĢD</i>	Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts
<i>EPPO</i>	Eiropas Prokuratūra
<i>IGAE</i>	Spānijas valsts pārvaldes vispārējās intervences iestāde (publiskā sektora iekšējās kontroles iestāde)
<i>NANP</i>	nacionālais atvaseļošanas un noturības plāns
<i>OLAF</i>	Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai
<i>SFIA</i>	Savienības finanšu interešu aizsardzība

Glosārijs

Termins	Definīcija/paskaidrojums
Atskaites punkts:	Kvantitatīvs novērtējums dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānā par tās progresu virzībā uz kādas reformas vai investīciju pabeigšanu.
Atveseļošanas un noturības mehānisms:	ES finansiālā atbalsta mehānisms Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai un atveseļošanas stimulēšanai, kā arī zaļas un digitālas nākotnes izaicinājumu risināšanai.
Datizrace:	lielu datu kopu analīzes process informācijas atrašanai modeļu un tendenču veidā.
Galasaņēmējs:	persona vai tiesību subjekts, kas saņem ANM līdzekļus, lai īstenotu dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānā iekļautu pasākumu.
Kontroles atskaites punkts:	īpaša prasība, kas attiecas uz dalībvalsts revīzijas un kontroles sistēmām un kas jāizpilda, pirms valsts var saņemt jebkādu ANM finansējumu.
Mērķrādītājs:	kvantitatīvs novērtējums par progresu virzībā uz reformas vai investīciju pabeigšanu.
Nacionālais atveseļošanas un noturības plāns:	dokuments, kurā izklāstītas dalībvalsts paredzētās reformas un investīcijas saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu.
Padomes īstenošanas lēmums:	dokuments, ar kuru Padome, pamatojoties uz Komisijas novērtējumu, apstiprina dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānu.
Pārkāpumu pārvaldības sistēma:	lietojumprogramma, ko dalībvalstis izmanto, lai <i>OLAF</i> ziņotu par pārkāpumiem, tostarp aizdomām par krāpšanu.
Pārvaldības deklarācija:	dalībvalsts maksājuma pieprasījumam pievienots paziņojums, kas apstiprina, ka nosacījumi finansējuma saņemšanai ir izpildīti, visa pamatojošā informācija ir pilnīga un precīza un dalībvalsts ir guvusi pārlicību, ka ir ievēroti visi piemērojamie noteikumi.
Pārvaldības pārbaude:	procedūra, kurā apvienotas administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas un kuras mērķis ir nodrošināt, ka ES finansētas preces, pakalpojumi un būvdarbi ir nodoti un ka deklarētie izdevumi ir attiecināmi un atbilst visiem piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem.
Tiešā pārvaldība:	kārtība, saskaņā ar kuru ES līdzekļus vai programmu pārvalda tikai Komisija pretstatā dalītajai vai netiešajai pārvaldībai.

Komisijas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/SR-2026-06>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/SR-2026-06>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas virzienus un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica V apakšpalāta, kura revidē Savienības finansēšanu un pārvaldību un kuru vada ERP loceklis *Jan Gregor*. Revīziju vadīja ERP locekle *Katarína Kaszasová*, un revīzijas darbā piedalījās locekles biroja vadītājs *James Verity* un biroja atašejs *Iveta Turčanová*, atbildīgā vadītāja *Judit Oroszki*, darbuzdevuma vadītājs *Tiberiu Popa* un revidenti *Adrian Rosca*, *Aleksejs Cekalovs*, *Paolo Murgia* un *Gabriela Barbieri*. Darbu ar datiem veica *Christos Aspris* un *Mattia Belli*. Ar grafisko dizainu strādāja *Jesús Nieto Muñoz* un *Cynthia Matala-Tala*. Sekretāres uzdevumus pildīja *Valérie Tempez*.

No kreisās: Jesús Nieto Muñoz, Cynthia Matala-Tala, Christos Aspris, Gabriela Barbieri, Aleksejs Cekalovs, Katarína Kaszasová, James Verity, Tiberiu Popa, Adrian Rosca, Judit Oroszki, Paolo Murgia, Iveta Turčanová, Mattia Belli.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2026

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Titulfotogrāfija: © tong2530 – stock.adobe.com.

5. attēls – ikonas: attēls ir izstrādāts, izmantojot [Flaticon.com](#) resursus. © *Freepik Company S.L.* Visas tiesības aizsargātas.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

HTML	ISBN 978-92-849-6509-0	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/4885451	QJ-01-26-001-LV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6510-6	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/8769401	QJ-01-26-001-LV-N

KĀ ATSAUKTIES

Eiropas Revīzijas palāta, [īpašais ziņojums 06/2026](#) “Krāpšanas apkarošana ANM jomā: darbs vēl turpinās”, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2026.

Nemot vērā ANM apjomu un īstenošanas modeli, ir svarīgi labi pārvaldīt krāpšanas risku. Tāpēc mēs pārbaudījām ANM krāpšanas apkarošanas sistēmas gan Komisijas, gan dalībvalstu līmenī. Konstatējām, ka, lai gan Komisija ir veikusi pasākumus ANM krāpšanas apkarošanas satvara uzlabošanai, joprojām pastāv nepilnības: trūkst detalizētu krāpšanas apkarošanas prasību, dažās dalībvalstīs krāpšanas apkarošanas pasākumi nav pietiekami, kā arī trūkst pilnīgu datu par gadījumiem, kad ir aizdomas par krāpšanu. Šīs nepilnības palielina risku, ka ES līdzekļi tiek zaudēti krāpšanas dēļ. Mēs iesakām Komisijai sniegt sīkākus norādījumus par krāpšanas apkarošanu ANM jomā un nostiprināt savus revīzijas un pārbaudes procesus. Iesakām arī turpmāk, kad tiek izmantoti līdzīgi instrumenti, uzreiz iekļaut regulās sīkākas prasības.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact
Timekļa vietne: eca.europa.eu
Sociālie mediji: @EUauditors